

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Druk nr 1894

Warszawa, 28 kwietnia 2000 r.

III kadencja

Prezes Rady Ministrów
RM 10-43-00

Pan
Maciej Płażyński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

– o rolnictwie ekologicznym wraz z projektami podstawowych aktów wykonawczych.

Pragnę jednocześnie poinformować, że projekt ustawy jest związany z dostosowywaniem polskiego ustawodawstwa do prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do reprezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z poważaniem

(-) Jerzy Buzek

USTAWA

z dnia

o rolnictwie ekologicznym

Art. 1.

Ustawa reguluje sprawy z zakresu:

- 1) warunków prowadzenia produkcji rolniczej i przetwórstwa rolno-spożywczego metodami ekologicznymi oraz systemu kontroli tej produkcji i przetwórstwa,
- 2) obrotu produktami rolnictwa ekologicznego oraz ich znakowania.

Art. 2.

Użyte w ustawie określenia oznaczają:

- 1) **ekologiczne gospodarstwo rolne** - gospodarstwo rolne, w którym produkcja rolna prowadzona jest metodami ekologicznymi,
- 2) **produkt rolnictwa ekologicznego** - plody rolne nieprzetworzone oraz produkty z nich powstałe, w tym także zwierzęta oraz produkty i przetwory pochodzenia zwierzęcego, które zostały wyprodukowane metodami ekologicznymi,
- 3) **produkcja metodami ekologicznymi** - sposób uzyskania produktu rolnictwa ekologicznego, w którym zastosowano w możliwie największym stopniu naturalne metody produkcji nie naruszające równowagi przyrodniczej,
- 4) **jednostka certyfikująca** - jednostka organizacyjna, akredytowana w krajowej jednostce do spraw akredytacji w zakresie prowadzenia certyfikacji zgodności w rolnictwie ekologicznym zgodnie z wymogami normy PN-EN 45011 „Wymagania ogólne dotyczące działania jednostek prowadzących systemy certyfikacji wyrobów”.

Art. 3.

1. Produkcja rolna w ekologicznym gospodarstwie rolnym powinna być zrównoważona pod względem ekologicznym, ekonomicznym i społecznym oraz aktywizować przyrodnicze mechanizmy produkcji rolnej poprzez stosowanie naturalnych środków produkcji oraz zapewniać trwałą żyzność gleby i zdrowotność roślin i zwierząt, a w szczególności produkcja ta polega na stosowaniu:
 - 1) płodozmianu i innych naturalnych metod utrzymywania lub podwyższania biologicznej aktywności i żyzności gleby,
 - 2) nawozów organicznych, środków ochrony roślin i środków żywienia zwierząt nie uzyskiwanych w drodze przemysłowej syntezy chemicznej,
 - 3) materiału siewnego oraz rozmnożeniowego otrzymywanego z roślin, które co najmniej przez jedno pokolenie, a w przypadku roślin wieloletnich co najmniej przez dwa sezony wegetacyjne były uprawiane z zachowaniem warunków określonych w pkt 1 i 2.
 - 4) doboru gatunków i odmian roślin oraz gatunków i ras zwierząt, który powinien uwzględniać ich naturalną odporność na choroby; w szczególności należy wykorzystywać populacje i rasy miejscowe.
2. Zwierzęta utrzymywane w ekologicznym gospodarstwie rolnym mogą pochodzić tylko z ekologicznych gospodarstw rolnych.
3. Przy powiększaniu stada zwierząt, do 10% kłaczy i krów oraz do 20% owiec, kóz i loch może pochodzić spoza ekologicznego gospodarstwa rolnego.
4. Dopuszcza się, aby samce pochodziły spoza ekologicznego gospodarstwa rolnego.
5. W rozrodzie zwierząt zabrania się używania zarodków.
6. Pasieki tworzy się z rojów, które przez okres co najmniej jednego roku były utrzymywane w pasiekach, o których mowa w art. 4 ust. 2.
7. Przy powiększaniu lub odnowie pasiek dopuszcza się wykorzystanie do 10% rocznie ilości królowych i rojów, które nie pochodzą z pasiek, o których mowa w art. 4 ust. 2, pod warunkiem, że zostaną umieszczone w ulach z woskiem pochodzącym z pasiek, które warunki te spełniają.

Art. 4.

1. Ekologiczne gospodarstwo rolne spełnia następujące warunki:

- 1) znajduje się na terenie, na którym nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów stężeń szkodliwych substancji zanieczyszczających powietrze, glebę i wodę,
 - 2) produkcję należy prowadzić metodami ekologicznymi w całości gospodarstwa rolnego,
2. Pasiekę umiejscawia się na terenie, który spełnia wymogi określone w ust. 1 pkt 1 oraz w promieniu co najmniej 3 km produkcja jest prowadzona metodami ekologicznymi lub znajdują się tereny, o których mowa w art. 8.
 3. Dopuszcza się prowadzenie produkcji metodami ekologicznymi w części gospodarstwa rolnego, jeżeli grunty, obiekty produkcyjne oraz magazyny niezbędne do tej produkcji stanowią odrębną całość, a w obu częściach gospodarstwa nie uprawia się takich samych odmian roślin oraz nie prowadzi chowu lub hodowli takich samych gatunków zwierząt.

Art. 5.

W razie wystąpienia szkodliwych, bezpośrednich oddziaływań na grunty rolne gospodarstwa ekologicznego z dróg o dużym natężeniu ruchu kołowego lub z innych gospodarstw, w których produkcja nie odbywa się metodami ekologicznymi, grunty te na wniosek jednostki certyfikującej, o której mowa w art. 14 ust. 1 należy odizolować od tych oddziaływań przez zastosowanie barier fizycznych, w szczególności w postaci zadrzewień śródpolnych lub żywopłotów.

Art. 6.

1. W ekologicznym gospodarstwie rolnym lub jego części, w której prowadzi się produkcję metodami ekologicznymi:
 - 1) mogą być przechowywane tylko dopuszczone do stosowania w rolnictwie ekologicznym: nawozy, środki ochrony roślin, środki żywienia i leczenia zwierząt oraz materiał siewny,
 - 2) należy prowadzić działania mające na celu zrównoważenie produkcji roślinnej i zwierzęcej,
 - 3) ilość zwierząt nie powinna wpływać niekorzystnie na środowisko naturalne, przyjmując, że wyprodukowana przez nie ilość nawozu nie może przekroczyć 170 kg azotu na 1 hektar w ciągu roku,
 - 4) zapewnia się dobór gatunków roślin uprawnych, który gwarantuje samowystarczalność w zakresie środków żywienia zwierząt,
 - 5) żywienie zwierząt roślinożernych opiera się na jak największym wykorzystaniu pastwisk, a co najmniej 60% suchej masy dziennej porcji

żywieniowej obejmuje pokarm z wypasu, pasze świeże, suszone lub kiszonki,

- 6) zwierzęta po urodzeniu należy karmić mlekiem matki; okres karmienia cieląt powinien wynosić co najmniej 3 miesiące, owiec i kóz 45 dni, a trzody 40 dni,
 - 7) w żywieniu drobiu udział zbóż powinien wynosić co najmniej 65%.
2. Jeżeli spełnienie wymogu samowystarczalności w zakresie, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 jest niemożliwe, za zgodą jednostki certyfikującej, o której mowa w art. 14 ust. 1 można stosować środki żywienia zwierząt pochodzące z zewnątrz - w ilości do 10% suchej masy dawki rocznej dla gatunków roślinożernych i 20% dla pozostałych gatunków, przy czym dopuszcza się za zgodą jednostki certyfikującej, stosowanie okresowe pasz pochodzących z zewnątrz do 50% dawki dziennej w sytuacjach koniecznych wymagających doraźnego zapewnienia potrzeb żywieniowych zwierząt.
 3. Pszczołom zapewnia się dostęp do roślin miodo- i pyłkodajnych i czystej wody w ilościach zaspokajających potrzeby pasieki.
 4. Dokarmianie sztuczne pszczół możliwe jest tylko w sytuacji zagrożenia przetrwania rodzin pszczelich. Dopuszcza się wówczas stosowanie:
 - 1) miodu wyprodukowanego metodami ekologicznymi,
 - 2) melasy, cukru - pochodzących z produkcji metodami ekologicznymi.
 5. Karmienie sztuczne może mieć miejsce wyłącznie pomiędzy ostatnim zbiorem miodu i na 15 dni przed rozpoczęciem następnego okresu wystąpienia nektarowania roślin.

Art. 7.

1. Przy prowadzeniu produkcji zwierzęcej metodami ekologicznymi zabronione jest profilaktyczne stosowanie leków weterynaryjnych.
2. Dopuszcza się:
 - 1) zastosowanie leków weterynaryjnych w przypadku konieczności ratowania życia zwierzęcia lub ulżenia w cierpieniu; karencja dla pozyskiwanych surowców zwierzęcych jest w tym przypadku dwukrotnie dłuższa niż podana przez producenta leku a zwierzęta tak leczone powinny być odpowiednio oznakowane,
 - 2) stosowanie profilaktyczne i lecznicze środków leczniczych pochodzenia ziołowego i preparatów homeopatycznych,
 - 3) stosowanie kwasu mrówkowego, kwasu mlekowego i kwasu octowego oraz olejku mentolowego, tymolowego, eukaliptusowego lub kamforowego w przypadku zakażenia pszczół *Varroa jacobsoni*.

3. Zwierzętom, stosownie do wymogów gatunku zapewnia się odpowiednią powierzchnię do przebywania w pomieszczeniach budynków inwentarskich oraz dostęp do wybiegów i pastwisk.
4. Co najmniej połowa powierzchni podłogi w budynkach inwentarskich powinna być ściółkowa z zapewnionymi miejscami do leżenia.
5. Prowadzenie tuczu odbywa się z dostępem do otwartej przestrzeni; ostatnia faza tuczu może odbywać się w pomieszczeniach, z tym że nie powinna trwać dłużej niż jedną piątą całego okresu życia zwierzęcia.
6. Zabronione jest prowadzenie tuczu w boksach lub klatkach oraz usuwanie rogów, zębów, kształtowanie dziobów i stosowanie innych metod narażających zwierzęta na nieuzasadnione cierpienie. Czynności te za zgodą jednostki certyfikującej, o której mowa w art. 14 ust. 1 mogą być wykonane wyłącznie dla poprawy zdrowia zwierząt lub ze względów sanitarnych.
7. Dopuszcza się przeprowadzanie zabiegów kastracyjnych w przypadkach uzasadnionych względami chowu danego gatunku.
8. Zabronione jest wymuszone karmienie zwierząt podczas tuczu.

Art. 8.

Dziko rosnące rośliny lub ich części mogą być uznane za produkty rolnictwa ekologicznego, jeżeli zostały pozyskane z terenów spełniających wynogi określone w art. 4 ust. 1 pkt 1, na których nie stosowano przez ostatnie trzy lata nawozów lub środków ochrony roślin innych niż dopuszczone w rolnictwie ekologicznym.

Art. 9.

1. W przetwórstwie produktów rolnictwa ekologicznego stosuje się tylko takie substancje dodatkowe oraz inne składniki wspomagające i składniki pochodzenia rolniczego nie wytworzone metodami ekologicznymi, które w jak najmniejszym stopniu wpływają na zmianę pierwotnych właściwości przetwarzanych produktów.
2. Substancje dodatkowe oraz inne składniki nie spełniające wymogów, o których mowa w ust. 1 nie mogą być przechowywane na terenie przetwórn.
3. Przetwórstwo produktów rolnictwa ekologicznego może być prowadzone tylko w przetwórniciach przeznaczonych wyłącznie do tego celu.

4. Dopuszcza się prowadzenie okresowego przetwórstwa, o którym mowa w ust. 3 w przetwórnictwach spożywczych nie przeznaczonych do tego celu pod warunkiem, że linia produkcyjna została okresowo przeznaczona do przetwarzania produktów rolnictwa ekologicznego i jest zapewnione oddzielenie tych produktów od innych produktów i surowców rolnych.

Art. 10.

W produkcji metodami ekologicznymi zabrania się:

- 1) stosowania hormonów i dodatków syntetycznych,
- 2) prowadzenia rafinacji metodami chemicznymi,
- 3) konserwowania surowców i ich przetworów przy użyciu napromieniowania i mikrofal,
- 4) wykorzystywania roślin, zwierząt i mikroorganizmów oraz ich części i produktów je zawierających uzyskiwanych w wyniku zastosowania inżynierii genetycznej.

Art. 11.

Przedsiębiorca produkujący produkty rolnictwa ekologicznego obowiązany jest prowadzić wykaz środków używanych do wytwarzania produktów rolnictwa ekologicznego oraz środków leczenia zwierząt z planem źródła ich pochodzenia.

Art. 12.

Minister właściwy do spraw rolnictwa oraz minister właściwy do spraw rynków rolnych w drodze rozporządzenia określają:

- 1) szczegółowe warunki produkcji produktów rolnictwa ekologicznego w tym wykaz dopuszczonych do stosowania nawozów, środków ochrony roślin i żywienia zwierząt oraz środków do czyszczenia zwierząt i do czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń inwentarskich, biorąc pod uwagę wymogi związane z ochroną środowiska i różnorodności biologicznej oraz przestrzeganiem zasad agrotechniki nie naruszającej równowagi przyrodniczej,
- 2) w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw zdrowia wykaz dopuszczonych do stosowania substancji dodatkowych, innych składników wspomagających i składników pochodzenia rolniczego nie wytworzonych metodami ekologicznymi przy przetwarzaniu produktów

- rolnictwa ekologicznego, biorąc pod uwagę dążenie do jak najmniejszych zmian fizycznych, chemicznych i biologicznych tych produktów,
- 3) w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska dopuszczalne poziomy stężeń metali ciężkich zanieczyszczających glebę dla terenów o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, biorąc pod uwagę wpływ szkodliwych czynników na jakość żywności.

Art. 13.

1. Produkty rolnictwa ekologicznego mogą być z zastrzeżeniem ust. 2 oznakowane etykietą i wprowadzone do obrotu jako produkty rolnictwa ekologicznego, jeżeli zostały wyprodukowane metodami ekologicznymi, co zostało potwierdzone certyfikatem zwanym dalej „certyfikatem zgodności”.
2. Dopuszcza się oznakowanie etykietą i wprowadzanie do obrotu produktów rolnych jako produktów rolnictwa ekologicznego, jeżeli zawierają co najmniej 95% składników wyprodukowanych metodami ekologicznymi lub zawierają co najmniej 70% tych składników, a pozostałe składniki pochodzenia rolniczego nie wytworzone metodami ekologicznymi są dopuszczone do przetwórstwa prowadzonego metodami ekologicznymi.
3. Produkty rolne pochodzące z zagranicy mogą być oznakowane jako produkty rolnictwa ekologicznego, jeżeli zostały wyprodukowane lub przetworzone zgodnie z zasadami określonymi w ustawie, co zostało potwierdzone certyfikatem zgodności.
4. Przepisy ust. 1-3 stosuje się odpowiednio do pozyskiwanych dziko rosnących roślin lub ich części i wytworzonych z nich produktów.
5. Obowiązek uzyskania certyfikatu zgodności nie dotyczy produktów rolnictwa ekologicznego pochodzących z krajów Unii Europejskiej oznakowanych następującymi napisami:
 - 1) ES: Agricultura Ecológica - Sistema de control CEE
 - 2) DK: Økologisk Jordbrug - EF Kontrolordning
 - 3) D: Ökologische Agrarwirtschaft - EWG-Kontrollsystem
lub Biologische Landwirtschaft - EWG-Kontrollsystem
 - 4) GR: βιολογική Γεωργία – Σύστημα Εεγγχου ΕΟΚ
 - 5) EN: Organic Farming - EEC Control System
 - 6) F: Agriculture Biologique - Système de contrôle CEE
 - 7) I: Agricoltura Biologica - Regime di controllo CEE
 - 8) NL: Biologische Landbouw - EEG-controlesysteem
 - 9) P: Agricultura Biológica - Sistema de control CEE
 - 10) FI: Luonnonmukainen maataluostuotanto – ETY:n valvontajärjestelmä
/ Ekologiskt jordbruk – EEG-kontrollsystem
 - 11) S: Ekologiskt jordbruk – EEG-kontrollsystem

Art. 14.

1. Certyfikaty zgodności mogą wydawać tylko jednostki certyfikujące upoważnione przez ministra właściwego do spraw rolnictwa w zakresie produkcji rolniczej oraz pozyskiwania dziko rosnących roślin i ich części oraz ministra właściwego do spraw rynków rolnych w zakresie przetwórstwa produktów rolnictwa ekologicznego - zwane dalej upoważnionymi jednostkami certyfikującymi.
2. Upoważnienie do wydawania certyfikatów zgodności następuje w drodze decyzji administracyjnej, wydawanej na wniosek zainteresowanej jednostki certyfikującej.
3. Jednostka certyfikująca może zostać upoważniona do wydawania certyfikatów zgodności jeżeli:
 - 1) posiada plan kontroli obejmujący szczegółowy opis działań kontrolnych,
 - 2) zatrudnia pracowników posiadających co najmniej średnie wykształcenie rolnicze i praktykę w zakresie prowadzenia produkcji metodami ekologicznymi,
 - 3) zapewnia obiektywne i rzetelne warunki przeprowadzania kontroli u przedsiębiorców.
4. Minister właściwy do spraw rolnictwa oraz minister właściwy do spraw rynków rolnych prowadzi rejestr upoważnionych jednostek certyfikujących, który zawiera w szczególności:
 - 1) nazwę jednostki i jej siedzibę,
 - 2) zakres upoważnienia,
 - 3) numer identyfikacyjny nadany w upoważnieniu przez ministra upoważnionej jednostce certyfikującej.
5. Rejestr, upoważnionych jednostek certyfikujących publikowany jest w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art. 15.

1. Certyfikat zgodności może być wydany po przeprowadzeniu kontroli u zainteresowanego przedsiębiorcy przez wyznaczonych pracowników upoważnionej jednostki certyfikującej.

2. Upoważniona jednostka certyfikująca przed przeprowadzeniem kontroli obowiązana jest poinformować przedsiębiorcę o planie kontroli.
3. Z przeprowadzonej kontroli sporządza się protokół, który podpisuje przedsiębiorca lub osoba przez niego upoważniona oraz osoba kontrolująca.
4. Pozytywne wyniki kontroli zawarte w protokole stanowią podstawę do wydania przez jednostkę certyfikującą certyfikatu zgodności.
5. W razie odmowy podpisania protokołu przez przedsiębiorcę lub upoważnioną przez niego osobę, przedsiębiorca może w terminie 7 dni od dnia odmowy podpisania protokołu odwołać się od ustaleń zawartych w tym protokole do jednostki certyfikującej.

Art. 16.

1. Upoważniona jednostka certyfikująca może przeprowadzać u przedsiębiorców doraźne kontrole zgodności prowadzonej produkcji lub przetwórstwa z wydanym certyfikatem zgodności i pobierać próbki produktów rolnictwa ekologicznego bez uprzedniego powiadamiania przedsiębiorcy.
2. W razie stwierdzenia w toku kontroli, że przedsiębiorca narusza przepisy ustawy lub utrudnia prowadzenie kontroli, jednostka certyfikująca może cofnąć wydany wcześniej certyfikat zgodności.
3. O cofnięciu certyfikatu jednostka certyfikująca niezwłocznie powiadamia Głównego Inspektora Skupu i Przetwórstwa Artykułów Rolnych w terminie 7 dni od dnia jego cofnięcia.

Art. 17.

1. W celu uzyskania certyfikatu zgodności zainteresowany przedsiębiorca występuje do upoważnionej jednostki certyfikującej z pisemnym wnioskiem zawierającym:
 - 1) informację o zakresie i rodzaju prowadzonej działalności dotyczącej produktów rolnictwa ekologicznego,
 - 2) zgodę na przeprowadzanie przez jednostkę certyfikującą odpłatnej kontroli według planu kontroli, o którym mowa w art. 14 ust. 3 pkt. 1.
2. Przedsiębiorca, który zamierza wprowadzić do obrotu dziko rosnące rośliny i ich części jako produkty rolnictwa ekologicznego, do wniosku, o którym mowa w ust. 1 obowiązany jest dołączyć oświadczenie właściciela terenu, z którego będą pozyskiwane te rośliny i ich części, potwierdzające, że przez ostatnie trzy lata na tym terenie nie stosowano nawozów i środków ochrony roślin niedozwolonych w produkcji metodami ekologicznymi.

3. Przedsiębiorca, który zamierza wprowadzić do obrotu produkty rolnictwa ekologicznego pochodzące z zagranicy, do wniosku, o którym mowa w ust. 1 obowiązany jest dołączyć informację o:
 - 1) pochodzeniu, rodzaju i ilości produktów rolnictwa ekologicznego, które mają być sprowadzone z zagranicy,
 - 2) obiektach, które mają być wykorzystane do ich składowania, konfekcjonowania lub przetwarzania.
4. Przedsiębiorca, o którym mowa w ust. 3 obowiązany jest prowadzić dokumentację dotyczącą rodzaju i ilości wprowadzanych do obrotu produktów rolnictwa ekologicznego oraz składowania, konfekcjonowania i transportu tych produktów.
5. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio do przedsiębiorców prowadzących obrót produktami rolnictwa ekologicznego, o których mowa w art. 13 ust. 5.

Art. 18.

1. Certyfikat zgodności jest wydawany na okres 12 miesięcy.
2. Certyfikat zgodności produkcji w danym gospodarstwie rolnym z ekologicznymi metodami produkcji może być wydany dopiero po zrealizowaniu działań, o których mowa w art. 21 w okresie przedstawiania gospodarstwa na produkcję metodami ekologicznymi.
3. Przedsiębiorca posiadający certyfikat zgodności i zamierzający kontynuować działalność w zakresie produktów rolnictwa ekologicznego objętych tym certyfikatem występuje z wnioskiem, o którym mowa w ust. 1 w terminie 3 miesięcy przed upływem ważności posiadanego certyfikatu.
4. Upoważniona jednostka certyfikująca prowadzi rejestr przedsiębiorców, którym udzieliła certyfikatów zgodności, z podaniem ich nazwisk lub nazw oraz adresów zamieszkania lub siedzib; rejestr jest jawny.
5. Dane z rejestru, o których mowa w ust. 4 jednostka certyfikująca przekazuje Głównemu Inspektorowi Skupu i Przetwórstwa Artykułów Rolnych w terminie do dnia 31 stycznia według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.

Art. 19.

1. Nadzór nad działalnością upoważnionych jednostek certyfikujących sprawuje Inspekcja Skupu i Przetwórstwa Artykułów Rolnych.
2. W razie rażącego naruszenia przez upoważnioną jednostkę certyfikującą zasad oraz przepisów dotyczących kontroli przedsiębiorców, minister, o

którym mowa w art. 14 ust. 1 na wniosek Głównego Inspektora Skupu i Przetwórstwa Artykułów Rolnych może cofnąć wydane upoważnienie.

3. W przypadku cofnięcia jednostce certyfikującej upoważnienia, o którym mowa w art. 14 ust. 1 i 2, uprawnienia do prowadzenia kontroli przedsiębiorców oraz do cofania certyfikatów zgodności należą do Inspekcji Skupu i Przetwórstwa Artykułów Rolnych.

Art. 20.

1. Przedsiębiorca, który zamierza rozpocząć produkcję produktów rolnictwa ekologicznego metodami ekologicznymi w gospodarstwie rolnym, zamiar ten w formie pisemnej zgłasza do upoważnionej jednostki certyfikującej.
2. Do zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1 przedsiębiorca obowiązany jest dołączyć:
 - 1) informację o rodzaju i ilości produktów, które mają być produkowane metodami ekologicznymi,
 - 2) oświadczenie, że produkcja w gospodarstwie rolnym prowadzona będzie metodami ekologicznymi,
 - 3) opis gospodarstwa z zaznaczeniem położenia gruntów, obiektów i urządzeń produkcyjnych,
 - 4) wypis z ewidencji gruntów i budynków dotyczący gospodarstwa rolnego,
 - 5) zaświadczenie, że nie zostały przekroczone dopuszczalne poziomy stężeń szkodliwych substancji zanieczyszczających, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt.1:
 - a) z właściwego terytorialnie organu Inspekcji Ochrony Środowiska w zakresie stopnia zanieczyszczenia powietrza i wody,
 - b) ze stacji chemiczno-rolniczej w zakresie stopnia zanieczyszczenia gleby metalami ciężkimi,
 - 6) opis działań niezbędnych do wykonania w okresie przestawiania gospodarstwa rolnego na produkcję prowadzoną metodami ekologicznymi.
3. Dokumenty, o których mowa w ust. 2 pkt 3 i 6 sporządza się przy udziale jednostki certyfikującej.

Art. 21.

1. Okres przestawiania gospodarstwa rolnego na produkcję metodami ekologicznymi według ustalonego programu powinien być realizowany co najmniej w ciągu dwóch lat; w przypadku użytków zielonych okres ten może zostać za zgodą jednostki certyfikującej skrócony do jednego roku pod

warunkiem, że nie stosowano na nich w ciągu ostatnich trzech lat niedozwolonych w rolnictwie ekologicznym środków ochrony roślin i nawozów.

2. Okres przestawiania chowu zwierząt na produkcję metodami ekologicznymi wynosi dla:
 - 1) bydła mięsnego, koni przy produkcji na mięso 12 miesięcy,
 - 2) trzody chlewnej, owiec, kóz przy produkcji na mięso 6 miesięcy,
 - 3) przy pozyskiwaniu mleka 6 miesięcy,
 - 4) drobiu rzeźnego 10 tygodni,
 - 5) kur niosek 6 tygodni.
3. W okresie, o którym mowa w ust. 1 i 2 gospodarstwo rolne podlega kontroli przez upoważnioną jednostkę certyfikującą odnośnie realizacji programu przestawiania gospodarstwa na prowadzenie produkcji metodami ekologicznymi co najmniej raz w roku, w terminie uzgodnionym z posiadaczem gospodarstwa.
4. Upoważniona jednostka certyfikująca w okresie przestawiania może przeprowadzić doraźne nieodpłatne kontrole w zakresie, o którym mowa w ust. 3 bez uprzedniego powiadamiania posiadacza gospodarstwa rolnego.

Art. 22.

Przedsiębiorcy produkującemu produkty rolnictwa ekologicznego metodami ekologicznymi lub realizującemu program przestawiania gospodarstwa rolnego na produkcję metodami ekologicznymi przysługuje dotacja przedmiotowa na zasadach określonych w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw rolnictwa oraz ministra właściwego do spraw rozwoju wsi w sprawie określenia stawek dotacji w rolnictwie, wydawanego na podstawie ustawy z dnia 26 listopada 1998r. o finansach publicznych /Dz. U. Nr 155, poz. 1014 z 1999r. Nr 38, poz. 360, Nr 49, poz. 485, Nr 70, poz. 778 i Nr 110, poz. 1255 oraz z 2000r. Nr 6, poz. 69 i Nr 12, poz. 136/.

Art. 23.

1. Oznakowanie produktu rolnictwa ekologicznego z zastrzeżeniem ust. 3 polega na zamieszczeniu na etykiecie lub opakowaniu tego produktu napisu „produkt rolnictwa ekologicznego”, z jednoczesnym podaniem nazwy producenta, upoważnionej jednostki certyfikującej wraz z jej numerem identyfikacyjnym oraz numerem certyfikatu.
2. W przypadku produktów rolnictwa ekologicznego sprowadzanych z zagranicy, oprócz nazwy producenta zapisuje się nazwę przedsiębiorcy wprowadzającego produkty do obrotu z tym, że na produktach rolnictwa ekologicznego pochodzących z krajów Unii Europejskiej zamiast podania

nazwy upoważnionej jednostki certyfikującej oraz numeru certyfikatu zamieszcza się napis „objęte systemem kontroli Unii Europejskiej”.

3. Oznakowanie zwierzęcia pochodzącego z ekologicznego gospodarstwa rolnego, w którym chów lub hodowla zwierząt prowadzona jest w sposób ekologiczny powinno umożliwić identyfikację przedsiębiorcy posiadającego to gospodarstwo.
4. Etykieta lub opakowanie środka spożywczego, który nie został wyprodukowany lub przetworzony w sposób ekologiczny nie może zawierać napisów sugerujących, że środek ten jest produktem rolnictwa ekologicznego.

Art. 24.

Produkty rolnictwa ekologicznego przeznaczone do obrotu lub dalszego przetwórstwa należy przechowywać oddzielnie od innych produktów rolnych, oznakowane zgodnie z art. 23.

Art. 25.

1. Przechowywanie i transport produktów rolnictwa ekologicznego może odbywać się tylko w zamkniętych opakowaniach lub kontenerach zaopatrzonych w etykiety zawierające:
 - 1) nazwisko lub nazwę oraz adres zamieszkania lub siedziby przedsiębiorcy będącego ich producentem lub przetwórcą,
 - 2) nazwę jednostki certyfikującej wraz z jej numerem identyfikacyjnym i numerem certyfikatu z zastrzeżeniem art. 23 ust. 2.
2. Obowiązek zamknięcia opakowań lub kontenerów w transporcie produktów rolnictwa ekologicznego, o którym mowa w ust. 1 nie dotyczy transportu pomiędzy przedsiębiorcami prowadzącymi produkcję lub przetwórstwo tych produktów; dane wymienione w ust. 1 pkt 1 i 2 powinny być zawarte w dokumentach towarzyszących transportowi.
3. Przepisy ust. 1 i 2 nie dotyczą zwierząt.

Art. 26.

1. Kto:
 - 1) wprowadza do obrotu jako produkty rolnictwa ekologicznego artykuły spożywcze i zwierzęta, które zostały wyprodukowane, wyhodowane, pozyskane lub przetworzone niezgodnie z warunkami produkcji metodami ekologicznymi,
 - 2) zamieszcza na etykiecie lub opakowaniu środka spożywczego, który nie został wyprodukowany lub przetworzony metodami ekologicznymi, napisy

zawierające określenie, że środek ten jest produktem rolnictwa ekologicznego,

- 3) przechowuje lub transportuje produkty rolnictwa ekologicznego nie opakowane lub nie oznakowane zgodnie z art. 25,
- podlega grzywnie.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 orzekanie następuje w trybie przepisów o postępowaniu w sprawach o wykroczenia.

Art. 27.

W ustawie z dnia 30 czerwca 1970r. o Inspekcji Skupu i Przetwórstwa Artykułów Rolnych (Dz. U. Nr 16, poz. 137, z 1975r. Nr 16, poz. 91 oraz z 1998r. Nr 106, poz. 668) w art. 3 w ust. 1 po pkt 3 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

- „4) nadzoru nad jednostkami upoważnionymi do prowadzenia kontroli przedsiębiorców produkujących, przetwarzających i wprowadzających do obrotu produkty rolnictwa ekologicznego.”

Art. 28.

1. W ustawie z dnia 31 stycznia 1980r. o ochronie i kształtowaniu środowiska (Dz. U. z 1994r. Nr 49, poz. 196, z 1995r. Nr 90, poz. 446, z 1996r. Nr 106, poz. 496 i Nr 132, poz. 622, z 1997r. Nr 46, poz. 296, Nr 96, poz. 592, Nr 121, poz. 770 i Nr 133, poz. 885, z 1998r. Nr 106, poz. 668, z 1999r. Nr 101, poz. 1178 oraz z 2000r. Nr 12, poz. 136) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 88 po pkt 8 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

- „9) działania z zakresu rolnictwa ekologicznego bezpośrednio oddziałujące na stan gleby, powietrza i wód, w szczególności na prowadzenie gospodarstw rolnych produkujących metodami ekologicznymi położonych na obszarach szczególnie chronionych na podstawie przepisów z ochrony przyrody.”

- 2) w art. 88a i art. 88b wrazy „w art. 88 pkt 1-8” zastępuje się wyrazami „w art. 88 pkt 1-9”.

Art. 29.

W ustawie z dnia 20 lipca 1991r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 77, poz. 335, z 1996r. Nr 106, poz. 496, z 1997r. Nr 121, poz. 770, Nr 133, poz. 885 i Nr 141, poz. 943, z 1998r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000r. Nr 12, poz. 136) w art. 28 po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Na wniosek przedsiębiorcy zamierzającego prowadzić ekologiczne gospodarstwo rolne właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska wydaje zaświadczenie, że na terenie na którym położone jest gospodarstwo rolne nie nastąpiło przekroczenie dopuszczalnych stężeń szkodliwych substancji zanieczyszczających w wodzie i powietrzu.”

Art. 30.

1. Obowiązek uzyskania certyfikatu zgodności nie dotyczy przedsiębiorców, którzy w dniu wejścia w życie ustawy wytwarzają produkty rolnictwa ekologicznego i posiadają ważny atest.
2. Do okresu przestawiania gospodarstwa rolnego na produkcję metodami ekologicznymi, o którym mowa w art. 20 ust. 1 zalicza się udokumentowany okres przestawiania gospodarstwa rolnego na produkcję metodami ekologicznymi rozpoczęty przed dniem wejścia w życie ustawy.

Art. 31.

Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia z wyjątkiem art. 3 ust. 1 pkt 3, który wchodzi w życie po upływie czterech lat od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Zaproponowany projekt ustawy o rolnictwie ekologicznym jest odpowiedzią na zapotrzebowanie środowiska rolniczego oraz konsumenckiego, skupionego wokół rolnictwa ekologicznego jak również wynika z zobowiązań przedakcesyjnych Polski w związku z przygotowaniami do przystąpienia do Unii Europejskiej.

Dostosowuje prawo polskie do prawa obowiązującego w Unii Europejskiej tj. Rozporządzenia Rady EWG Nr 2092/91 z dnia 24 czerwca 1991r. w sprawie rolnictwa ekologicznego oraz znakowania jego produktów i uzupełnionego w zakresie włączenia ekologicznej produkcji zwierzęcej regulowanej Rozporządzeniem Rady EC Nr 1804/99 z 19 lipca 1999r.

Celem projektowanej ustawy o rolnictwie ekologicznym jest stworzenie podstaw prawnych do prawidłowego funkcjonowania rynku produktów rolnictwa ekologicznego z uwzględnieniem wymogów prawnych Unii Europejskiej oraz zmian zachodzących w polskim rolnictwie i gospodarce żywnościowej. Ustawa określa także zasady produkcji żywności metodami ekologicznymi na poziomie gospodarstwa rolnego lub przetwórci i zapewnia konsumentom produkty ekologiczne gwarantowanej jakości.

Rolnictwo ekologiczne, czyli system gospodarowania o zrównoważonej, w obrębie gospodarstwa, produkcji roślinnej i zwierzęcej, łączy trzy ważne elementy :

- **zapotrzebowanie na żywność ekologiczną.** Na całym świecie żywność wyprodukowana w gospodarstwach i zakładach przetwórczych, metodami ekologicznymi uznawana jest za gwarantującą wysoką jakość żywienia i ważny element profilaktyki zdrowotnej społeczeństwa. Na podstawie badań rynkowych zapotrzebowanie na żywność ekologiczną deklaruje około 40 % konsumentów i zapotrzebowanie to stale rośnie, zarówno w kraju, w Europie i na świecie.

- **potrzeba ochrony środowiska i przyrody oraz edukacji ekologicznej.** Produkcja rolnicza metodami ekologicznymi jest najskuteczniejszą metodą ochrony środowiska i przyrody na terenach wiejskich, które obejmują ponad 90 % obszaru Polski. Jest także doskonałą metodą edukacji ekologicznej społeczeństwa. Rolnik ekologiczny ma obowiązek nie tylko ochrony krajobrazu, ale także jak najlepszego jego kształtowania, wprowadzania zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, ochrony różnorodności gatunków, optymalizacji wielkości pól, regulacji gospodarki wodnej w obrębie zlewni lub krajobrazu, podnoszenia żyzności gleby, właściwej utylizacji ścieków i odpadów stałych, oszczędzania kopalin i podejmowania starań w sprawie korzystania z odnawialnych źródeł energii.

- **względy społeczne.** Rolnictwo ekologiczne uczy najbardziej wydajnego gospodarowania, uwzględniającego nie tylko koszty produkcji w gospodarstwie, ale i koszty społeczne i przyrodnicze. Uczy też dobrej organizacji pracy, ładu i porządku, aktywizuje ludność wsi, dostarcza nowych miejsc pracy.

Z wymienionych wyżej względów - rolnictwo ekologiczne powinno znaleźć znaczące miejsce w polityce rozwoju wsi i rolnictwa w Polsce i to nie tylko w drodze przyzwolenia na jego istnienie, ale także określenia, wzorem większości krajów członkowskich UE, docelowego procentowego udziału gospodarstw ekologicznych w ogólnej powierzchni użytków rolnych. Na przykład w Niemczech, Holandii, Szwajcarii, Szwecji i innych krajach zakłada się, że na ok.

10 % użytków rolnych prowadzić się będzie produkcję metodami ekologicznymi do 2005 r. a do 2100r. aż na 20 - 30% /w Austrii nawet na ok. 90 %/.

Polska ma bardzo dobre warunki przyrodnicze i społeczne do rozwoju rolnictwa ekologicznego. Ważnym czynnikiem sprzyjającym rozwojowi tego rolnictwa w Polsce jest przeważający udział gospodarstw rolnych, zwykle o wielokierunkowej produkcji. Wiele z nich przy pomocy niewielkich nakładów mogłoby rozpocząć produkcję żywności metodami ekologicznymi, wymagającymi wprowadzić większego nakładu pracy, ale zapewniającymi znaczną samowystarczalność paszowo-nawozową.

Do tej pory brak jest w Polsce uregulowań prawnych dla funkcjonowania ekologicznego systemu gospodarowania.

Dlatego też został przygotowany projekt ustawy o rolnictwie ekologicznym.

Podstawowym aktem prawnym UE regulującym sprawy rolnictwa ekologicznego jest Rozporządzenie Rady EWG nr 2092/91 z dnia 24 czerwca 1991r. w sprawie rolnictwa ekologicznego oraz znakowania jego produktów i środków spożywczych, do którego zapisów dostosowywano regulacje projektu niniejszej ustawy.

Art. 1 ustala zakres jaki reguluje ustawa

Art. 2 zawiera podstawowy słowniczek niezbędny dla celów ustawy, definiuje określenia wprowadzone ustawą takie jak „ekologiczne gospodarstwo rolne”, „produkt rolnictwa ekologicznego”, „produkcja metodami ekologicznymi” oraz co jest bardzo ważne określa wymagania dla jednostki certyfikującej, prowadzącej kontrolę przedsiębiorców w rolnictwie ekologicznym. **Jednostka taka powinna uzyskać akredytację w krajowej jednostce do spraw akredytacji, którą obecnie jest Polskie Centrum Badań i Certyfikacji. Szczegóły reguluje ustawa o badaniach i certyfikacji.**

Art. 3 w formie skondensowanej określa podstawowe zasady prowadzenia produkcji metodami ekologicznymi, której celem jest osiągnięcie w gospodarstwie równowagi pod względem ekologicznym, ekonomicznym i społecznym.

W art. 4 zapisane zostały warunki, jakie powinno spełniać gospodarstwo rolne prowadzące produkcję metodami ekologicznymi z jednoczesnym określeniem, że produkcja ta powinna być prowadzona w całości gospodarstwa lub w wyrażnie wyodrębnionej jego części, aby nie mogło dojść do zmieszania produktów wytworzonych metodami ekologicznymi z produktami wytworzonymi w sposób konwencjonalny.

Bardzo ważny zapis zawarty jest w ust. 1 pkt 1, który określa warunki środowiskowe miejsca w jakim może być zlokalizowane ekologiczne gospodarstwo rolne /tam gdzie nie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów zanieczyszczenia powietrza, wody, gleby/.

Postawione są również wymogi co do lokalizacji ekologicznej pasieki.

Ust. 3 reguluje sprawy szkodliwych oddziaływań dróg o dużym natężeniu ruchu lub np. z sąsiednich pól, gdzie produkcja odbywa się w sposób konwencjonalny. Ważne jest, aby za pomocą barier fizycznych takich jak żywopłoty lub zadrzewienia śródpolne odizolować uprawy ekologiczne np. od skażania pestycydami.

Art. 5, 6 i 7 określają jakie metody utrzymywania i podwyższania żyzności gleby dopuszczone są do stosowania oraz jakie substancje chemiczne mogą być używane jako nawozy, środki ochrony roślin oraz do żywienia zwierząt, a także jaki materiał siewny należy

stosować w ekologicznym gospodarstwie rolnym. Reguluje też pochodzenie zwierząt wprowadzanych do gospodarstw ekologicznych.

W produkcji rolniczej metodami ekologicznymi nie dopuszcza się stosowania nawozów sztucznych, chemicznych środków ochrony roślin oraz pasz, które pozyskiwane są z surowców pochodzących z produkcji konwencjonalnej bądź syntetycznej, a także dąży się do zrównoważenia produkcji roślinnej i zwierzęcej oraz doboru roślin uprawnych w taki sposób, aby osiągnąć samowystarczalność paszową. Podobnie jak w UE obsada zwierząt jest definiowana wielkością produkcji azotu /N/ w kg na hektar w ciągu roku - wynosi to 170 kg N.

Jeśli wymóg samowystarczalności jest trudny do spełnienia, a zwłaszcza dotyczyć to może sytuacji klęski nieurodzaju, to za zgodą jednostki certyfikującej dopuszcza się odstępstwa w tym zakresie do 10% pozyskania pasz z gospodarstw konwencjonalnych.

Art. 8. określa warunki pozyskiwania roślin, ich części i owoców dziko rosnących ze stanowisk naturalnych, nie użytkowanych rolniczo, przy czym ich zbiór nie powinien naruszać równowagi przyrodniczej i trwałości tych stanowisk.

Art. 9, 10 i 11 określają ekologiczny sposób przetwarzania surowców wyprodukowanych metodami ekologicznymi, co oznacza że w procesie tym można używać wyłącznie określonych w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw rolnictwa substancji dodatkowych, składników wspomagających i składników pochodzenia rolniczego, które nie zostały wytworzone metodami ekologicznymi, a których dodatek jest niezbędny z uwagi na recepturę lub proces technologiczny produktu. Składniki te nie obniżają jakości produktów ekologicznych, ponieważ są one tradycyjnie w przetwórstwie używane i stosowane, np. woda, sól, agar, kwas mlekowy, wosk pszczeli. Często stanowią jedynie dodatki technologiczne, jak azot, tlen albo też służą jako środki filtracyjne - perlit, bentonit.

Zostały również określone działania, których nie można stosować w produkcji i przetwórstwie surowców w sposób ekologiczny, aby dążyć do jak najmniejszych zmian fizycznych, chemicznych i biologicznych oraz zachowania wysokiej jakości surowców ekologicznych. Dla możliwości przeprowadzenia kontroli procesu produkcji i przetwórstwa, przedsiębiorca zobowiązany został do prowadzenia wykazu środków używanych do przetwarzania z podaniem ilości i źródła ich pochodzenia /art. 11/.

Art. 12 daje delegacje ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa oraz ministrowi właściwemu do spraw rynków rolnych do uregulowania w drodze rozporządzenia szczegółowego zakresu wymagań dotyczących prowadzenia produkcji roślinnej i zwierzęcej metodami ekologicznymi, wykazy dopuszczonych do stosowania substancji dodatkowych, składników wspomagających, a także składników pochodzenia rolniczego, które np. w naszych warunkach nie są wytwarzane metodami ekologicznymi.

W pkt. 3 jest dana delegacja do określenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska dopuszczalnych stężeń substancji zanieczyszczających powietrze, wodę i glebę. Minister Ochrony Środowiska ZNiL w drodze rozporządzeń /z dnia 28 kwietnia 1998r. w sprawie dopuszczalnych wartości stężeń substancji zanieczyszczających w powietrzu oraz z dnia 5 listopada 1991 r. w sprawie klasyfikacji wód oraz warunków, jakim powinny odpowiadać ścieki wprowadzane do wód lub do ziemi/ określił wymagania i ustalił wartości stężeń dla dużej grupy substancji. W przypadku zanieczyszczeń gleby wielkości takich jeszcze nie ustalono. Rozporządzenie po raz pierwszy w Polsce ustali dopuszczalne zawartości metali ciężkich dla różnych rodzajów gleb na potrzeby rolnictwa ekologicznego.

Art. 13 i 23 określa sposób oznakowania produktów ekologicznych wprowadzanych do obrotu wyprodukowanych w kraju oraz produktów sprowadzanych z zagranicy a także dziko rosnących roślin lub ich części i wytworzonych z nich produktów.

Wszystkie te produkty muszą uzyskać certyfikat zgodności wydany przez upoważnioną jednostkę certyfikującą i **dopiero wtedy** można umieścić na opakowaniu lub etykiecie napis „produkt rolnictwa ekologicznego”. Z obowiązku uzyskania certyfikatu zgodności zwolnione zostały produkty rolnictwa ekologicznego pochodzące z UE, które oznakowane są napisami określonymi w art. 13 ust. 5. Na produktach tych zamieszczony będzie napis „objęte systemem kontroli Unii Europejskiej”.

Zwierzęta w gospodarstwach ekologicznych będą znakowane na ogólnych zasadach jak dla zwierząt gospodarskich /znak identyfikacyjny w postaci koleczyka z podaniem kolejnego numeru zwierzęcia w danym powiecie/. Numery zwierząt będą odnotowywane w protokołach z kontroli jednostki certyfikującej.

Art. 14 ustala w jakim zakresie mogą być wydawane certyfikaty zgodności, jakie jednostki będą je wydawały i jakie wymagania muszą spełnić jednostki certyfikujące.

Minister właściwy do spraw rolnictwa oraz rynków rolnych będzie upoważniał jednostki do wydawania certyfikatów w drodze decyzji administracyjnej. Rejestr takich jednostek będzie ogłaszany w Dz.U.R.P. „Monitor Polski”. W art. 18 ust. 4 zobowiązano jednostki certyfikujące do prowadzenia wykazu przedsiębiorców, którym udzielono certyfikatu zgodności.

Art. 15, 16 ustalają zakres i sposób przeprowadzania kontroli, z których powinien zostać sporządzony protokół, podpisywany przez przedsiębiorcę i wyznaczonego pracownika upoważnionej jednostki certyfikującej. Jednostka certyfikująca może przeprowadzać kontrole doraźne, sprawdzające przestrzeganie zakresu przyjętego w certyfikacie oraz pobierać próbki produktów rolnictwa ekologicznego.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, jednostka certyfikująca może cofnąć certyfikat i powiadomić Główny Inspektorat Skupu i Przetwórstwa Artykułów Rolnych.

Zapowiedziane kontrole gospodarstw w pierwszym i drugim roku przedstawiania produkcji oraz kontrole w okresie produkcji w celu wydania certyfikatu zgodności są odpłatne i przeprowadzane raz na 12 miesięcy. Kontrole doraźne tzw. inspekcyjne, sprawdzające czy przedsiębiorca przestrzega zasad rolnictwa ekologicznego są nieodpłatne i obciążają jednostkę certyfikującą.

Art. 19 określa nadzór nad jednostkami certyfikującymi. Sprawuje go Inspekcja Skupu i Przetwórstwa Artykułów Rolnych, która w przypadku naruszenia przepisów dotyczących kontroli przedsiębiorców może wystąpić z wnioskiem do ministra właściwego ds. rolnictwa o cofnięcie upoważnienia dla jednostki certyfikującej.

W art. 17 i 18 wymienione zostały czynności i dokumenty, które przedsiębiorca zobowiązany jest przygotować i złożyć do jednostki certyfikującej, aby uzyskać certyfikat zgodności. Wydawany przez akredytowaną jednostkę certyfikującą certyfikat zgodności produkcji lub przetwarzania surowców metodami ekologicznymi jest wydawany na 12 miesięcy i jest podstawowym dokumentem umożliwiającym obrót produktami ekologicznymi (art. 17 ust. 1). Z obowiązku tego zwolnieni są przedsiębiorcy importujący produkty rolnictwa

ekologicznego z UE, ponieważ są one certyfikowane w Unii i system ten uznany jest w Polsce. Muszą oni jednak prowadzić dokumentację dotyczącą ilości i rodzaju wprowadzanych do obrotu produktów a także dokumentację dotyczącą składowania, konfekcjonowania i transportu. Służyć to będzie kontroli importu produktów rolnictwa ekologicznego.

Art. 20 i 21 ustalają warunki dla przedsiębiorcy, który po raz pierwszy zamierza przystąpić do produkcji metodami ekologicznymi. Szczególnie ważny jest program przestawiania gospodarstwa rolnego na produkcję metodami ekologicznymi, który nie może być realizowany krócej niż przez 2 lata. Dla poszczególnych gatunków zwierząt podano minimalne okresy przestawiania.

Okres ten może być skrócony do 1 roku, jeżeli dotyczy to gruntów wcześniej odłogowanych lub użytków zielonych, na których w okresie trzech ostatnich lat nie stosowano chemicznych środków ochrony roślin i nawozów sztucznych.

Art. 22 wprowadza jeden z podstawowych elementów decydujących o rozwoju rolnictwa ekologicznego, który polega na pomocy finansowej państwa, a mianowicie system dotacji do 1 ha uprawy ekologicznej. Minister Rolnictwa i RW w porozumieniu z Ministrem Finansów corocznie będzie ustalał wysokość stawek tych dotacji w ramach przyznanych środków budżetowych na postęp biologiczny w produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Dotacja ta ma za zadanie zrekompensowanie strat w wyniku spadku produkcji spowodowanej wycofaniem się ze stosowania w gospodarstwie ekologicznym środków chemii syntetycznej oraz technik i technologii niedozwolonych w tym systemie produkcji. Rolnik w okresie przestawiania gospodarstwa na ekologiczne metody produkcji - co trwa wg ustawy 2 lata - nie może sprzedawać swoich produktów jako „produkty rolnictwa ekologicznego”, a więc nie może uzyskiwać większych cen.

Po okresie przestawiania gospodarstwa, produkcja nadal jest na znacznie niższym poziomie niż w gospodarstwie konwencjonalnym. Poziom produkcji równoważony pod względem ekonomicznym i ekologicznym tj. kiedy nastąpi wzrost aktywności biologicznej gleby, gospodarstwo osiąga z reguły po upływie 4-5 lat.

I taki okres udzielania dotacji dla gospodarstw ekologicznych będzie przyjęty w rozporządzeniu o dotacjach w rolnictwie.

Dotacje w wielu krajach UE doprowadziły do tego, że ilość gospodarstw wzrosła z 3% do 20%.

W art. 24 i 25 określone zostały warunki, które należy spełnić w czasie przechowywania i transportu produktów ekologicznych, aby uniemożliwić ich zmieszanie z produktami wyprodukowanymi metodami konwencjonalnymi. Z tego względu produkty powinny być odpowiednio opakowane i oznakowane. Na etykiecie powinna być umieszczona informacja zawierająca nazwę i adres przedsiębiorcy będącego producentem, przetwórcą lub importerem w celu szybkiej identyfikacji a także nazwę jednostki certyfikującej i numer certyfikatu dla możliwości szybkiego sprawdzenia zgodności produktu.

Od wymagań zamknięcia opakowań lub kontenerów można odstąpić, jeżeli transport odbywa się pomiędzy przedsiębiorstwami produkującymi lub wytwarzającymi produkty ekologiczne i nie ma możliwości zmieszania różnych partii produktów wyprodukowanych różnymi metodami.

Art. 26 przewiduje sankcje karne w przypadku wprowadzania do obrotu produktów innych niż wytworzone lub przetworzone metodami ekologicznymi, a także transportuje w sposób niezgodny z zapisami ustawy produkty spożywcze oznaczone jako produkty rolnictwa ekologicznego i wprowadza tym samym konsumenta w błąd. Mają tu zastosowanie przepisy o wykroczeniach.

Art. 27 nadaje uprawnienia Inspekcji Skupu i Przetwórstwa Artykułów Rolnych do sprawowania nadzoru nad jednostkami certyfikującymi poprzez uzupełnienie art. 3 ust. 1 ustawy o Inspekcji SiPAR.

Art. 28 wprowadza dodatkowe zapisy w art. 88 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska. Gospodarstwa rolne, które znajdują się na terenach chronionych podlegają szeregu rygorom /ograniczenie intensywnej produkcji rolnej, stosowania pestycydów i nawozów sztucznych/ i powinny produkować w systemach produkcji najbardziej sprzyjających ochronie przyrody. Droga do tego są gospodarstwa produkujące metodami ekologicznymi. Stąd istnieje potrzeba partycypowania resortu ochrony środowiska na rzecz rozwoju gospodarstw ekologicznych. W przypadku gdyby przed dniem uchwalenia ustawy o rolnictwie ekologicznym została uchwalona nowa ustawa o ochronie środowiska, wymieniony zapis art. 28 ulegnie stosownym zmianom.

Art. 29 wprowadza uzupełnienie art. 28 ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska w celu umożliwienia przedsiębiorcy uzyskania od organu inspekcji ochrony środowiska bezpłatnego zaświadczenia o stanie środowiska na terenie, na którym ma powstać ekologiczne gospodarstwo rolne.

Art. 30 zwalnia z obowiązku uzyskania certyfikatu zgodności tych przedsiębiorców, którzy w dniu wejścia w życie ustawy wytwarzali produkty ekologiczne na podstawie wcześniej uzyskanych atestów /wydawanych na okres 1 roku /art. 17 ust. 1/.

Podobnie uznaje się okres przedstawiania gospodarstwa rolnego na produkcję metodami ekologicznymi, jeżeli okres ten rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

Skutki finansowe

Skutki finansowe wejścia w życie ustawy związane są z zapisami art. 22, który mówi o wypłacaniu przedsiębiorcy /rolnikowi/ dotacji do 1 ha upraw ekologicznych.

Przyjmując **dla celów wyliczenia skutków finansowych wprowadzenia ustawy**, że dotacja do 1 ha uprawy metodami ekologicznymi powinna wynosić średnio 500 zł. (średnia wielkość gospodarstwa ekologicznego 15 ha) i że w ciągu 10 lat ilość gospodarstw produkujących metodami ekologicznymi wzrośnie z obecnych 500 do 10000 i ukształtuje się na **obecnym** poziomie UE, to środki na wypłacanie dotacji w poszczególnych latach **powinny** kształtować się następująco:

rok	wysokość środków potrzebnych na wypłacanie dotacji /w tys. zł./		
2000	6.800	- budżet państwa	100%
2001	9.250	- „	100%
2002	11.500	- „	100%
2003	15.750	- „	100%
2004	30.000	- „	30%
2005	35.000	- „	30%
2006	40.000	- „	30%
2007	45.000	- „	30%

2008	47.500	-	"	30%
2009	50.000	-	"	30%

Wysokość stawek dotacji w zależności od rodzaju uprawy, etapu produkcji w jakim znajduje się gospodarstwo oraz od wielkości upraw ekologicznych będzie corocznie uzgadniana z Ministrem Finansów w przygotowywanym projekcie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wydawanego na podstawie art. 72 ust. 5 ustawy z dnia 26 listopada 1998r. o finansach publicznych.

W 1999r. dotacje wyniosły ok. 700.000 zł i wypłacane zostały zgodnie z zasadami przyjętymi w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 19 marca 1999r. w sprawie wysokości stawek dotacji przedmiotowych dla podmiotów wykonujących zadania na rzecz rolnictwa oraz szczegółowych zasad i trybu ich udzielania oraz rozliczania tych dotacji /Dz. U. Nr 33, poz. 318/.

Dotacja jest wypłacana rolnikowi w okresie przestawiania gospodarstwa na produkcję metodami ekologicznymi a także przez pierwsze trzy lata produkcji certyfikowanej. W okresie tym rolnik ponosi największe nakłady na realizację programu przestawiania i pierwszych lat produkcji certyfikowanej kiedy jest ona jeszcze niska i nie przynosi zakładanych dochodów.

Do czasu integracji z UE przewiduje się, że dotacje będą wypłacane ze środków na postęp biologiczny. Po przystąpieniu do UE (od 2003 r.) 70 % pochodzić będzie z UE.

Projekt ustawy został uzgodniony pod względem merytorycznym ze Związkami Zawodowymi Rolników o zasięgu krajowym, Krajową Radą Izb Rolniczych, Pozarządowymi Organizacjami Ekologicznymi i z Wojewodami.

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

p.o. **SEKRETARZA**

Paweł Samecki

Podsekretarz Stanu

Skr. Min. PS / 330 / 2000/DHP - km

Warszawa, 28 STY. 2000

Pan

Stanisław Marek Jaśkiewicz

Sekretarz Komitetu Ekonomicznego

Rady Ministrów

Szanowny Panie Dyrektorze,

W związku z przedłożonym projektem ustawy o rolnictwie ekologicznym, projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o rolnictwie ekologicznym, projektu rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie dopuszczalnych poziomów stężeń niektórych substancji zanieczyszczających w glebach (pismo nr KERM-10-340-99, Nowy Tekst), uprzejmie informuję, że opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej została wydana przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Pawła Sameckiego pismem z dnia 6 maja 1999 r. (pismo nr Sekr. Min.PS/856/99/DHPiST-km) i przekazana pismem z dnia 24 grudnia 1999 r. Zmiany wprowadzone do ww. projektów, powodują uchylenie uprzednio poczynionych w opinii zastrzeżeń.

W załączeniu przekazuję kopię opinii.

Z poważaniem,

p.o. **SEKRETARZA**
Komitetu Integracji Europejskiej

Paweł Samecki
Paweł SAMECKI
Podsekretarz Stanu

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Artur Balazs

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

p.o. **SEKRETARZA**

Paweł Samecki

Podsekretarz Stanu

Sekr. Min. PS /1065 /2000/DHP - km

Warszawa, 27 MAR. 2000

**Pani
Teresa Karczmarek
Sekretarz Komitetu Społecznego
Rady Ministrów**

Szanowna Pani Dyrektor,

W związku z przedłożonym projektem ustawy o rolnictwie ekologicznym, (pismo nr KSRM-10-5-00), uprzejmie informuję, że opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej została wydana przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Ministra Pawła Sameckiego pismem z dnia 6 maja 1999 r. (pismo nr Sekr. Min. PS/856/99/DHPiST-km) i przekazana pismem z dnia 28 stycznia 2000 r.

W załączeniu przekazuję kopię opinii.

Z poważaniem,

SEKRETARZ
Paweł Samecki
Podsekretarz Stanu

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Artur Balazs
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

p.o. **SEKRETARZA**

Paweł Samecki

Podsekretarz Stanu

Sekr.Min.PS / 1345 / 2000 /DHP-dlb

Warszawa, dn.13. 04. 2000r.

Pan

Aleksander Proksa

Sekretarz Rady Ministrów

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedstawionym projektem ustawy o rolnictwie ekologicznym (pismo RM 10-43-00. uprzejmie informuję że opinia o zgodności z prawem Unii Europejskiej została wydana przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej. Pawła Sameckiego pismem z dnia 6 maja (pismo nr Sekr. Min. PS/856/99/DHPiST-km) i przekazana pismem z dnia 28 stycznia 2000r., oraz pismem z dnia 27 marca 2000r.. W załączeniu przekazuję kopię opinii.

Z poważaniem,

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Artur Balazs

Minister Rolnictwa

i Rozwoju Wsi

Paweł

KOMITET INTEGRACJI EUROPEJSKIEJ

p.o. **SEKRETARZA**

Paweł Samecki

Podsekretarz Stanu

Sekr.Min. PS / 856 / 99/DHPiST-km

Warszawa, 6.05.99

Pan

Artur Balazs

Minister Rolnictwa i

Gospodarki Żywnościowej

Opinia o zgodności projektu ustawy o rolnictwie ekologicznym oraz projektu Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o rolnictwie ekologicznym, z prawem Unii Europejskiej, wyrażona na podstawie art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. o Komitecie Integracji Europejskiej (Dz. U. Nr 106, poz. 494) przez p.o. Sekretarza Komitetu Integracji Europejskiej, Pawła Sameckiego, działającego z upoważnienia Przewodniczącego Komitetu Integracji Europejskiej.

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z przedłożonymi projektami: ustawy o rolnictwie ekologicznym oraz Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o rolnictwie ekologicznym (pismo nr RR.hn-0830-28/99), pozwalam sobie wyrazić następującą opinię:

I. Przedmiotem projektowanych regulacji jest stworzenie podstaw prawidłowego funkcjonowania rynku produktów rolnictwa ekologicznego w Polsce. Ustanawiają one zasady prowadzenia produkcji metodami ekologicznymi, dopuszczania do obrotu produktów krajowych i zagranicznych rolnictwa ekologicznego oraz system kontroli tych procesów.

II. Zagadnienia będące przedmiotem projektów zostały w prawie Unii Europejskiej uregulowane w wielokrotnie zmienianym Rozporządzeniu Rady 2092/91/EWG z 24.06.1991 r. w sprawie rolnictwa ekologicznego oraz znakowania jego produktów i środków spożywczych (Dz.Urz. WE nr L 198 z 22.07.1991).

Rozporządzenie to ma na celu zapewnienie jednolitych standardów produkcji i obrotu produktami rolnictwa ekologicznego w Unii Europejskiej oraz ustanawia minimalne wymogi kontrolne dla państw członkowskich w tym zakresie. Określa ono warunki produkcji na szczeblu gospodarstwa poprzez uregulowanie metod uprawy, wyznaczenie dopuszczalnych

nawozów i środków poprawiających stan gleby, środków ochrony roślin jak również w odniesieniu do przetwórstwa środków spożywczych - określa wykaz dopuszczalnych składników, substancji dodatkowych i substancji wspomagających oraz ustanawia zasady etykietowania produktów.

III. Stwierdzić należy, że projekt opiniowanej ustawy o rolnictwie ekologicznym nie narusza postanowień ww. Rozporządzenia. Metody produkcji, zasady etykietowania produktów rolnictwa ekologicznego odpowiadają regulacji wspólnotowej. Projekt ustawy powołuje również organ odpowiedzialny za ogłoszenie wykazu jednostek certyfikujących, wydających certyfikaty oraz uprawnionych do przeprowadzania kontroli zgodności prowadzonej produkcji lub przetwórstwa z certyfikatem, do których wyznaczenia zobowiązane są państwa członkowskie Unii Europejskiej.

Zwrócić należy uwagę, że projekt ustawy zezwala na wprowadzenie do obrotu dziko rosnących roślin i ich części jako produktów rolnictwa ekologicznego, o ile na terenie ich zbioru przez okres 2 lat nie stosowano nawozów lub stosowano jedynie nawozy dopuszczone do produkcji ekologicznej. W Rozporządzeniu 2092/91 okres ten wynosi 3 lata. Załącznik nr 1 do ww. Rozporządzenia określa również szczególne zasady stosowania substratów w produkcji grzybów, które nie znajdują odzwierciedlenia w projekcie opiniowanego aktu.

IV. W odniesieniu do projektu Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o rolnictwie ekologicznym, które określa szczegółowe zasady produkcji metodami ekologicznymi płodów rolnych, surowców, wykaz dopuszczonych do stosowania nawozów, środków ochrony roślin, substancji dodatkowych, składników wspomagających i składników pochodzenia rolniczego nie wytworzonych metodami ekologicznymi, stwierdzić należy, że określa ono długość rotacji płodozmianowej od 4 do 7 lat, w przeciwieństwie do Rozporządzenia Rady 2092/91, które zobowiązuje tylko do prowadzenia właściwej gospodarki płodozmianowej.

Projekt rozporządzenia w celu zwiększenia żyzności gleby wprowadza wymóg minimalnej powierzchni uprawy roślin motylkowych tj. 30 % w odniesieniu do powierzchni całkowitej uprawianych roślin. Określenia tego typu granicy brak w regulacji wspólnotowej.

W odniesieniu do załączników do projektu rozporządzenia stwierdzić należy, że w pełni odpowiadają one Załącznikom nr 2 i 6 Rozporządzenia Rady 2092/91. W przypadku wykazu nawozów dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym występuje jedynie brak tomasyny.

V. W konkluzji stwierdzam, że projekty:

- 1) ustawy o rolnictwie ekologicznym,
 - 2) Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o rolnictwie ekologicznym,
- z zastrzeżeniem uwag poczynionych w pkt III i IV, są zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Z poważaniem

p.o. SEKRETARZA
Komitetu Integracji Europejskiej

Przemysław Samiec
PRZEMYSŁAW SAMIEC

Do uprzejmej wiadomości:

Pan Aleksander Proksa
Sekretarz Rady Ministrów

Projekt

**Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia**

**w sprawie dopuszczalnych poziomów stężeń niektórych substancji
zanieczyszczających w glebach**

Na podstawie art. 12 pkt. 3 ustawy z dnia o rolnictwie ekologicznym
(Dz. U. Nr, poz.) zarządza się co następuje:

§ 1.

Określa się dopuszczalne poziomy stężenie metali ciężkich mierzone w mg/kg suchej masy w glebach, na których może być prowadzona produkcja rolna metodami ekologicznymi stanowiące załącznik do rozporządzenia.

§ 2.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

W porozumieniu:

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Minister Środowiska

Załącznik do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia
poz.

**Dopuszczalne poziomy stężeń metali
ciężkich w glebach określone w mg/kg
suchej masy.**

SKŁADNIK ZANIECZYSZCZAJĄCY /PIERWIASTEK/	RODZAJ GLEBY		
	LEKKA	ŚREDNIO- CIEŻKA	CIEŻKA
Ołów /Pb/	50	70	100
Kadm /Cd./	0,75	1,5	3
Chrom /Cr/	50	80	100
Miedź /Cu/	30	50	70
Nikiel /Ni/	30	50	100
Rtęć /Hg/	0,5	1,0	2
Cynk /Zn/	100	200	300

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie dopuszczalnych poziomów stężeń niektórych substancji zanieczyszczających w glebach jest wykonaniem delegacji z art. 12 pkt 3 ustawy o rolnictwie ekologicznym.

Minister Rolnictwa i RW w porozumieniu z Ministrem Środowiska ustala stężenia metali ciężkich w glebie /dla jej trzech podstawowych rodzajów/.

W przypadku zanieczyszczeń gleby wielkości takich dla potrzeb rolnictwa ekologicznego jeszcze nie ustalono. Rozporządzenie po raz pierwszy w Polsce ustali dopuszczalne zawartości metali ciężkich dla różnych rodzajów gleb na potrzeby rolnictwa ekologicznego.

Określanie stopnia zanieczyszczenia gleby metalami ciężkimi ma bardzo duże znaczenie dla jakości produktu ekologicznego.

Rozporządzenie nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu Państwa

**Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia r.**

w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o rolnictwie ekologicznym

Na podstawie art. 12 pkt. 1 i 2 ustawy z dnia o rolnictwie ekologicznym (Dz. U. Nr, poz.) zarządza się co następuje:

§ 1.

Rozporządzenie określa:

- 1) Szczegółowe zasady produkcji produktów rolnictwa ekologicznego zwanych dalej „surowcami”, a także zwierząt w tym wykaz dopuszczonych do stosowania nawozów, środków ochrony roślin, środków żywienia zwierząt środków do czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń inwentarskich oraz zwierząt, a także dopuszczonych do stosowania nawozów, środków ochrony roślin,
- 2) Wykaz dopuszczonych do stosowania substancji dodatkowych, innych składników wspomagających i składników pochodzenia rolniczego nie wytworzonych metodami ekologicznymi - przy przetwarzaniu surowców metodami ekologicznymi.

§ 2.

1. Przy produkcji polowej metodami ekologicznymi powinna być stosowana kilkuletnia długość rotacji płodozmianowej.
2. Stosowanie uprawy gleby niekorzystnej dla organizmów glebowych należy ograniczać do niezbędnego minimum lub całkowicie ją wyeliminować.
3. Należy zapewnić przykrycie powierzchni gleby roślinnością (plon główny i międzyplon) lub substancją organiczną (kompost, rozdrobniona słoma lub świeży materiał roślinny) w ciągu całego okresu wegetacji.
4. W celu zwiększenia żyzności gleby, w płodozmianie należy stosować rośliny strukturotwórcze i zwiększające zawartość próchnicy w glebie oraz rośliny motylkowe.

§ 3.

1. W gospodarstwie rolnym, w którym prowadzona jest produkcja metodami ekologicznymi należy stosować nawozy naturalne wytwarzane w tym gospodarstwie.
2. Dopuszcza się stosowanie uzyskanych spoza gospodarstwa nawozów naturalnych i mineralnych, a także preparatów biodynamicznych, preparatów i wyciągów roślinnych oraz szczepionek bakteryjnych.
3. Nawozy pozyskiwane z gospodarstw, w których nie prowadzi się produkcji w sposób ekologiczny nie powinny stanowić więcej niż 10 %.
4. Przepis ust. 3 nie dotyczy gospodarstw, w których prowadzona jest produkcja ogrodnicza.
5. W produkcji grzybów można stosować jako podłoże odchody zwierząt oraz odpady drzewne nie traktowane niedozwolonymi w rolnictwie ekologicznym substancjami chemicznymi.

6. Dopuszczone do stosowania w rolnictwie ekologicznym nawozy określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

§ 4.

1. Występowanie chwastów należy ograniczać przede wszystkim poprzez działania profilaktyczne polegające na:
 - 1) stosowaniu w płodozmianie roślin dobrze zacieniających glebę,
 - 2) zagęszczaniu łanu roślin uprawnych,
 - 3) uprawie roślin odchwaszczających,
 - 4) pokryciu gleby roślinami uprawnymi przez cały okres wegetacji,
 - 5) ściółkowaniu gleby,
 - 6) stosowaniu materiału siewnego wolnego od nasion chwastów.
2. Zabiegi odchwaszczające powinny polegać przede wszystkim na:
 - 1) stosowaniu uprawek mechanicznych,
 - 2) stosowaniu herbicydów biologicznych,
 - 3) wrywaniu chwastów.

§ 5.

1. Ochrona roślin przed chorobami i szkodnikami w rolnictwie ekologicznym polega na działaniach profilaktycznych i bezpośredniej interwencji:
2. Do działań profilaktycznych i zaradczych należy:
 - 1) właściwe ukształtowanie krajobrazu gospodarstwa i jego otoczenia, sprzyjające rozwojowi naturalnych wrogów szkodników roślin uprawnych,
 - 2) uprawa odmian roślin odpornych na choroby i szkodniki,
 - 3) dobór terminów siewu i zabiegów pielęgnacyjnych, niekorzystnych dla wzrostu i rozwoju agrofagów,
 - 4) przykrywanie roślin uprawnych osłonami (folią, siatkami, włókniną) w okresie inwazji agrofagów,
 - 5) stosowanie substancji odstraszających lub zwabiających,
 - 6) stosowanie pułapek, barier, emitorów impulsów dźwiękowych i świetlnych,
 - 7) uprawa roślin odstraszających lub zwabiających szkodniki.
3. Bezpośrednia interwencja przy użyciu środków ochrony roślin na plantacji prowadzona może być wtedy, kiedy rozwój szkodników zagraża jakości i wielkości zbioru.
5. Dopuszczone do stosowania w rolnictwie ekologicznym preparaty jako środki ochrony roślin określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 6.

1. Obsada zwierząt nie powinna przekraczać ilości na hektar określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

2. W gospodarstwach specjalizujących się w chowie zwierząt dopuszcza się za zgodą uprawnionej jednostki certyfikującej obsadę wyższą niż określona w załączniku nr 3 do rozporządzenia.
3. Zwierzęta powinny mieć zapewnioną możliwość codziennego przebywania na otwartej przestrzeni. Minimalne wielkości powierzchni w tym zakresie oraz minimalna powierzchnia w budynkach inwentarskich na sztukę w zależności od gatunku określa załącznik nr 4 do rozporządzenia
4. Dopuszczone do stosowania w rolnictwie ekologicznym środki żywienia zwierząt oraz środki do czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń inwentarskich określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 7.

Dopuszczone do stosowania przy przetwarzaniu surowców metodami ekologicznymi:

- 1) substancje dodatkowe określa załącznik nr 6 do rozporządzenia,
- 2) składniki wspomagające określa załącznik nr 7 do rozporządzenia,
- 3) składniki pochodzenia rolniczego nie wytwarzane metodami ekologicznymi określa załącznik nr 8 do rozporządzenia.

§ 8.

Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem

W porozumieniu:
Minister Zdrowia

Minister
Rolnictwa i Rozwoju Wsi

**Załączniki do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju
Wsi
z dnia
poz.**

Załącznik nr 1.

Nawozy dopuszczone do stosowania w rolnictwie ekologicznym

Nazwa	Opis; wymagany skład; warunki stosowania
Produkty złożone wyłącznie z niżej wymienionych składników lub ich mieszaniny:	
- Obornik	Produkt stanowiący mieszaninę odchodów zwierzęcych i materiału roślinnego (ściółki)
- Suszony obornik i suszony nawóz drobiowy	
- Kompostowane odchody zwierzęce, w tym nawóz drobiowy i kompostowany obornik	Nie może pochodzić z ferm przemysłowych
- Płynne odchody zwierzęce (gnojowica, gnojówka, etc.)	Stosowanie po kontrolowanym przefermentowaniu i/lub po odpowiednim rozcieńczeniu Nie może pochodzić z ferm przemysłowych

- Kompostowane odpadki domowe	Kompost z oddzielnie gromadzonych odpadków domowych Tylko odpadki roślinne i zwierzęce Pozyskiwane w zamkniętym i monitorowanym systemie gromadzenia [odpadków], Maksymalna zawartość w mg/kg suchej masy: kadm: 0,7; miedź: 70; nikiel: 25; ołów: 45; cynk: 200; rtęć: 0,4; chrom (ogółem): 70; chrom (VI): 0 (*)
- Torf	Stosowanie ograniczone do ogrodnictwa (towarowa uprawa warzyw, roślin ozdobnych, drzew i krzewów, szkółki)
- Minerale ilaste (perlit, wermikulit, etc)	
- Podłoże z uprawy grzybów	Produkty składowe podłoża ograniczone do produktów objętych niniejszą listą
- Odchody dżdżownic (wermikompost) oraz owadów	
- Guano	
- Kompost z resztek roślinnych	

- Produkty pochodzenia zwierzęcego lub produkty uboczne: - mączka z krwi - mączka z kopyt - mączka rogowa - mączka kostna lub mączka kostna odklejona - spopielone kości zwierząt - mączka rybna - mączka mięsna - mączka z piór, włosów i skóry - wełna - sierść - włosy - produkty mleczarskie	nie może być stosowany dla przeżuwaczy
- Produkty pochodzenia roślinnego lub produkty uboczne (np. wytloczyny z nasion roślin oleistych, łuska ziarna kakaowego, kielki słodowe, etc.)	
- Glony morskie i produkty glonowe	Otrzymane wyłącznie w drodze: i) procesów fizycznych, włączając dehydratację, zamrażanie i mielenie; ii) ekstrakcji wodnej lub wodnymi roztworami kwasów i zasad; iii) fermentacji
- Trociny i wióry drzewne	Drewno [po wyrębie] nie traktowane chemicznie
- Kompost z kory drzewnej	Drewno [po wyrębie] nie traktowane chemicznie
- Popiół drzewny	Drewno [po wyrębie] nie traktowane chemicznie
- Pył fosforytowy	Maksymalna zawartość kadmu: do 90 mg na kg P₂O₅

- Fosforyty glinowo-wapniowe	Maksymalna zawartość kadmu: do 90 mg na kg P ₂ O ₅ Stosowanie ograniczone do gleb zasadowych (pH > 7,5)
- Kopalne sole potasowe (np. kainit, sylwin, etc.)	
- Siarczan potasu zawierający sole magnezu	Otrzymany z kopalnych soli potasowych
- Wywar gorzelniczy i ekstrakt wywaru gorzelniczego	Z wyłączeniem wywaru amoniakalnego
- Węglan wapnia pochodzenia naturalnego (np. kreda, margiel, mielone wapienie, mączka ze zwapniałych glonów, fosforyty wapniowe)	
- Węglany magnezowo-wapniowe pochodzenia naturalnego (np. kreda magnezowa, dołomit, etc.)	Wyłącznie pochodzenia naturalnego
- Siarczan magnezu (np. kizeryt)	
- Roztwór chlorku wapnia	Opryskiwanie dolistne jabłoni, po stwierdzeniu niedoboru wapnia
- Siarczan wapnia (gips)	Wyłącznie pochodzenia naturalnego
- Wapno defekacyjne z cukrowni	Wyłącznie w okresie przejściowym do dnia 31 marca 2002 r.
Siarka elementarna	
Mikroelementy	Pochodzenia mineralnego
Chlorek sodu	Wyłącznie sól kopalna
Mączka skalna	

ŚRODKI OCHRONY ROŚLIN
dopuszczone do stosowania w rolnictwie ekologicznym

I. Substancje pochodzenia roślinnego i zwierzęcego

Nazwa	Opis, wymagany skład;
Azadirachtyna ekstrahowana z <i>Azadirachta indica</i> (drzewo neem)	Insektycyd Stosowanie wyłącznie na rośliny mateczne w produkcji nasiennej i na rośliny rodzicielskie w produkcji innych roślin rozmnażanych wegetatywnie, jak również w produkcji roślin ozdobnych
(*) Wosk pszczeli	Przy cięciu drzew [do smarowania ran]
Żelatyna	Insektycyd
(*) Hydrolizat białkowy	Atraktant Wyłącznie w przypadku zatwierdzonego zabiegu, w połączeniu z innymi odpowiednimi środkami, wymienionymi w części B załącznika 2
Lecytyna	Fungicyd
Ekstrakt (wyciąg wodny) z <i>Nicotiana tabacum</i>	Insektycyd Wyłącznie przeciwko mszycom w uprawie subtropikalnych drzew owocowych (np. pomarańcze, cytryny) oraz roślin tropikalnych (np. banany); stosowanie wyłącznie na początku okresu wegetacyjnego Wyłącznie w okresie przejściowym do dnia 31 marca 2002 r.
Olejki roślinne (np. miętowy, sosnowy, kminkowy)	Insektycyd, akarycyd, fungicyd i inhibitor kiełkowania
Pyretryny ekstrahowane z <i>Chrysanthemum cinerariaefolium</i>	Insektycyd
Ekstrakt z miodli indyjskiej (<i>Quassia amara</i>)	Insektycyd, repelent

Rotenon ekstrahowany z <i>Derris</i> ssp. i <i>Lonchocarpus</i> spp. i <i>Terphrosia</i> spp.	Insektycyd
---	------------

II. Mikroorganizmy stosowane w biologicznym zwalczaniu szkodników

Nazwa	Opis; wymagany skład; warunki stosowania
Mikroorganizmy (bakterie, wirusy i grzyby) np. <i>Bacillus thuringensis</i> , <i>Granulosis virus</i> , etc	Wyłącznie produkty niemodyfikowane genetycznie, w rozumieniu dyrektywy 90/220/EWG

III. Substancje stosowane w pułapkach i/lub dyspensorach

Ogólne warunki stosowania:

- pułapki i/lub dyspensory muszą zapobiegać przenikaniu substancji do środowiska oraz zapobiegać kontaktowi [tej] substancji z roślinami uprawnymi;
- po wykorzystaniu pułapki muszą być usuwane i niszczone w bezpieczny sposób.

Nazwa	Opis; wymagany skład; warunki stosowania
(*) Fosforan dwuamonowy	Atraktant Wyłącznie w pułapkach
Formalina	Moluskocyd (środek ślimakobójczy) Wyłącznie w pułapkach zawierających środek odstraszaający zwierzęta wyższe Wyłącznie w okresie przejściowym, do dnia 31 marca 2002 r.
Feromony	Insektycyd. atraktant W pułapkach i dyspensorach

Pyretroidy (wyłącznie deltametryna lub lambda-cyhalotryna)	Insektycyd Wyłącznie w pułapkach ze specjalnymi atraktantami Wyłącznie przeciwko <i>Batrocera oleae</i> i <i>Ceratitis capitata</i> wied Wyłącznie w okresie przejściowym, do dnia 31 marca 2002 r.
--	---

(*) nie są uznawane jako środki ochrony roślin w rozumieniu przepisów o ochronie roślin.

IV. Inne substancje stosowane tradycyjnie w rolnictwie ekologicznym

Nazwa	Opis; wymagany skład; warunki stosowania
Miedź w formie wodorotlenku miedzi, tlenochloru miedzi, (trzyzasadowego) siarczanu miedzi, tlenku miedziowego	Fungicyd Wyłącznie w okresie przejściowym, do dnia 31 marca 2002 r.
(*) Etylen	Do przyspieszania dojrzewania bananów
Szare mydło (mydło potasowe)	Insektycyd
(*) Alun potasowy (kalinit)	Do hamowania dojrzewania bananów
Siarczan wapnia (wielosiarczan wapnia)	Fungicyd, insektycyd, akarycyd Wyłącznie do zimowych oprysków drzew owocowych, drzew oliwkowych i winnic
Olej parafinowy	Insektycyd, akarycyd

Oleje mineralne	Insektycyd, akarycyd Wyłącznie w uprawie drzew owocowych, winnic, drzew oliwkowych i roślin tropikalnych (np. banany) Wyłącznie w okresie przejściowym, do dnia 31 marca 2002 r.
Nadmanganian potasu	Fungicyd, bakteriocyd Wyłącznie w uprawie drzew owocowych, drzew oliwkowych i winnic
(*) Pył kwarcowy	Repelent
Siarka	Fungicyd, akarycyd, repelent

(*) nie są uznawane jako środki ochrony roślin w rozumieniu przepisów o ochronie roślin.

Dopuszczalna obsada zwierząt w przeliczeniu na 1 ha

(ekwiwalent 170 kg N/ha/rok)

gatunek lub osobnik	szt. na ha
1	2
Koniowate w wieku powyżej 6 miesięcy	2
Cielęta tuczne	5
Inne zwierzęta zaliczane do bydła w wieku poniżej 1 roku	5
Osobniki męskie zwierząt zaliczanych do bydła w wieku od 1 roku do 2 lat	3,3
Osobniki żeńskie zwierząt zaliczanych do bydła w wieku od 1 roku do 2 lat	3,3
Osobniki męskie zwierząt zaliczanych do bydła w wieku powyżej 2 lat	2
Jałówki hodowlane	2,5
Jałówki tuczne	2,5
Krowy mleczne	2
Wycofane ze stada krowy mleczne	2
Inne krowy	2,5
Samice hodowlane królików	100
Maciorki	13,3
Kozy	13,3
Prosięta	74
Maciory hodowlane	6,5
Tuczniki	14
Inne świnię	14
Kurczęta przeznaczone do konsumpcji	580
Kury niośki	230

Załącznik nr 4

Minimalna powierzchnia do przebywania dla zwierząt
w budynkach i na zewnątrz budynków.

1. Zwierzęta

Gatunek /osobnik/	POWIERZCHNIA /powierzchnia netto	WEWNĘTRZNA dostępna dla zwierząt/	POWIERZCHNIA ZEWNĘTRZNA /wybiegi, bez pastwiska/
	Minimalna waga żywca w kg	Minimalna powierzchnia m ² /sztukę	Minimalna powierzchnia m ² /sztukę
Bydło hodowlane i opasowe oraz koniowate	do 100	1,5	1,1
	do 200	2,5	1,9
	do 350	4,0	3,0
	powyżej 350	5 przy minimum 1 m ² /100kg	3,7 przy minimum 0,75 m ² /100kg
Krowy mleczne		6	4,5
Byki hodowlane		10	30
Owce i kozy		1,5 owce/kozy 0,35 jagnię/koźlę	2,5 przy 0,5 na jagnię/koźlę
Maciory z prosiętami do 40 dni		7,5 maciore	2,5
Tuczniki	do 50	0,8	0,6
	do 85	1,1	0,8
	do 110	1,3	1,0
Prosięta	do 30 kg, powyżej 40 dni	0,6	0,4
Świnie hodowlane		2,5 samice	1,9
		6,0 samca	8,0

2. DRÓB

	POWIERZCHNIA WEWNĘTRZNA /powierzchnia netto dostępna dla zwierząt/			POWIERZCHNIA A ZEWNĘTRZNA /ilość m ² dostępnych rotacyjnie na sztukę/
	Ilość zwierząt/m ²	cm grzędy/ptaka	Gniazdo	
Nioski	6	18	8 niosek na gniazdo lub w przypadku wspólnego gniazda 120 cm ² /ptaka	4 - pod warunkiem, że limit 170kg N/ha/rok nie zostanie przekroczony
Drób na tucz /w stałych budynkach/	10, przy maksimum 21 kg żywca/m ²	20, /tylko dla perliczek/		4 brojłery i perliczki 4,5 kaczki 10 indyki 15 gęsi Z zachowaniem dla wymienionych gatunków rocznego limitu do 170kg N/ha/rok
Drób na tucz /w ruchomych kojcach/	16, przy maksimum 30 kg żywca/ m ²			2,5 - pod warunkiem że limit 170kg N/ha/rok nie zostanie przekroczony

Środki żywienia zwierząt do stosowania w rolnictwie ekologicznym oraz środki do czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń inwentarskich oraz zwierząt.

A.1 Wyprodukowane we własnym gospodarstwie:

kiszonka, nasiona strączkowych, nasiona oleistych, siano, ziarno zbóż, zielonka

A.2. Produkty uboczne i odpadki z towarowej produkcji roślinnej z własnego gospodarstwa: liście okopowych, odpadki warzyw, plewy, słoma, zielone lęty ziemniaczane

A.3. Pozyskiwane ze stanu naturalnego:

kasztany, liściarka, ziola, żołędzie

A.4. Odpadki roślinne przetwórstwa produktów rolnictwa ekologicznego:

kiełki zbożowe, makuchy, otręby, wytloczyny owoców i warzyw oraz inne

B.1. maślanka, mleko, serwatka⁵.

W ilości 10% - 20% w skali roku i w ramach dawki dziennej można stosować:

B.2. odpadki kuchenne,

B.3. mieszanki treściwe (nie mogą zawierać związków syntetycznych: barwników, konserwantów, mocznika, stymulatorów wzrostu, środków pobudzających apetyt oraz komponentów traktowanych rozpuszczalnikami lub poddawanych ekstrakcji, a także organizmów zmienionych genetycznie),

C.1 Materiały paszowe pochodzenia roślinnego

C.1.1 Zboża, ziarno, pozyskiwane z nich produkty i produkty uboczne. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

Owies w postaci ziarna, płatków, średniej jakości mąka, łuski i otręby; jęczmień w postaci ziarna i średniej jakości mąki; ryż w postaci ziarna, ryż łamany, otręby i wytloki z kielków; proso w ziarnach; żyto w ziarnach, jako średniej jakości mąka, pasza i otręby; sorgo w ziarnach; pszenica w ziarnach, jako średniej jakości mąka, otręby, pasza i kielki; orkisz w ziarnach; pszenżyto w ziarnach; kukurydza w ziarnach, otręby, średniej jakości mąka, wytloki z kielków i gluten; pył ze słodu; ziarno stosowane w przemyśle piwowarskim.

C.1.2. Nasiona oleiste, owoce oleiste ich produkty i produkty uboczne. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

Rzepak, śruta i łuski; soja w ziarnach, prażona i łuski; nasiona słonecznika; bawełna w nasionach i śruta; nasiona lnu jako śruta, sezam w nasionach jako wytloki, pulpa z oliwek (z wytłaczania oliwy).

C.1.3. Nasiona warzyw liściastych, ich produkty i produkty uboczne. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

Ciecierzycza pospolita w postaci nasion; wyka w postaci nasion; groszek siewny w postaci nasion poddanych odpowiedniej obróbce cieplnej; groch w postaci nasion, średniej jakości mąka i otręby; bób w postaci nasion, odmiany groszku w postaci nasion i łubin w postaci nasion,

C.1.4. Bulwy, ich produkty i produkty uboczne. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

Pulpa z buraków cukrowych, słodkie ziemniaki w postaci bulw, maniok w korzeniach, pulpa ziemniaczana (produkt uboczny uzyskany przy produkcji skrobi), tapioka.

C.1.5. Inne nasiona i owoce, ich produkty i produkty uboczne. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

Pulpa z owoców cytrusowych, wytloki z jabłek, pulpa pomidorowa i pulpa wingronowa.

C.1.6. Susze paszowe i pasze objętościowe. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

Lucerna, grubo mielona lucerna, koniczyna, grubo mielona koniczyna, trawa (uzyskana z roślin przeznaczonych na susze paszowe), siano, kiszonka, słoma zbożowa oraz warzywa korzeniowe przeznaczone na susze paszowe.

C.1.7. Inne rośliny, ich produkty i produkty uboczne. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

Melasy w postaci środka wiążącego do mieszanek paszowych, grubo mielone wodorosty (uzyskane w wyniku wysuszenia i rozdrobnienia wodorostów, a następnie ich wytlukania w celu obniżenia zawartości jodu), sproszkowane rośliny i wyciągi z roślin, wyciągi z białek roślinnych (przeznaczone wyłącznie dla młodych zwierząt), przyprawy i zioła.

C.2 Materiały paszowe pochodzenia zwierzęcego

C.2.1. Mleko i produkty mleczne. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

Surowe mleko, odtłuszczone mleko w proszku, maślanka w proszku, serwatka w proszku, serwatka w proszku o niskiej zawartości cukru, sproszkowane białko serwatki (ekstrahowane metodami fizycznymi), kazeina i laktoza w proszku.

C.2.2. Ryby, inne zwierzęta morskie, ich produkty i produkty uboczne. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

Tłuszcz rybny i tran nie poddany rafinacji;

Produkty autolizy, hydrolizaty i proteolizaty ryb, mięczaków lub skorupiaków uzyskane w wyniku oddziaływania za pomocą enzymów, w postaci rozpuszczalnej lub nierozpuszczalnej, przeznaczone wyłącznie dla młodych zwierząt.

Mączka rybna

C.3. Materiały paszowe pochodzenia mineralnego. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

Sól:

Nie rafinowana sól morską.

gruba sól kamienna

siarczan sodowy

węglan sodowy

chlorek sodowy

Wapń:

lithothamnion i marl

pancerze zwierząt morskich (w tym kości sepii)

węglan wapnia

mleczan wapnia

glukonian wapnia

Fosfor:
 wytrącony fosforan dwuwapniowy z kości
 odfluoryzowany fosforan dwuwapniowy
 odfluoryzowany fosforan jednowapniowy

Magnez:
 Bezwodnik magnezu
 siarczan magnezowy
 chlorek magnezowy

Siarka: siarczan sodowy

"D DODATKI DO PASZ, NIEKTÓRE SUBSTANCJE STOSOWANE W KARMIENIU ZWIERZĄT I ŚRODKI POMOCNICZE DLA PRZETWÓRSTWA STOSOWANE W PASZACH.

D.1 Dodatki do pasz

D.1.1 Pierwiastki śladowe. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

E1 Żelazo:
 Węglan żelazawy (II)
 kwaśny siarczan żelazawy
 tlenek żelazowy (III)

E2 Jod:
 bezwodny jodek wapnia
 sześciowodny jodek wapnia
 jodek potasowy

E3 Kobalt:
 siarczan kobaltu (II) x 1 H₂O i/lub x 7 H₂O
 zasadowy węglan kobaltu x 1 H₂O

E3 Miedź:
 tlenek miedzi (II)
 zasadowy węglan miedzi (II) x 1 H₂O
 siarczan miedzi (II) x 5 H₂O

E4 Mangan:
 węglan magnezu (II)
 tlenek manganawy i tlenek manganowy
 siarczan manganu (II) x 1 H₂O i/lub 4 H₂O

E6 Cynk:
 węglan cynku
 tlenek cynku
 siarczan cynku x 1H₂O i/lub 8 H₂O

E7 Molibden:
 molibdenian amonu

E8 Selen:
 selenian sodu
 selenek sodu.

D.1.2. Witaminy, prowitaminy i dokładnie oznaczone pod względem chemicznym substancje o podobnym działaniu. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

Witaminy dopuszczone do stosowania

- korzystnie otrzymane z surowców występujących normalnie w paszach:
lub
- witaminy syntetyczne nie różniące się od witamin naturalnych przeznaczone wyłącznie dla zwierząt monogastryczne.

D.1.5 Konserwanty. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

- E236 Kwas mrówkowy wyłącznie do kiszzonek
- E260 Kwas octowy wyłącznie do kiszzonek
- E270 Kwas mlekowy wyłącznie do kiszzonek
- E280 Kwas propionowy wyłącznie do kiszzonek

D.1.6 Lepiszcząca, środki zapobiegające zbrylaniu i koagulanty. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

- E551b krzemionka koloidalna
- E551c Kieselgut
- E553 Sepiolite
- E558 Bentonit
- E559 glinki kaolinitowe
- E561 Vermiculite
- E599 Perlit

D.2 Niektóre produkty stosowane w żywieniu zwierząt. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

D.3 Pomocnicze środki stosowane w paszach

D.3.1 Środki pomocnicze do kiszzonek. Kategoria ta obejmuje następujące substancje:

Sól morską, gruba sól kamienna, enzymy, serwatka, cukier, pulpa z buraków cukrowych, mączka zbożowa, melasy oraz bakterie mlekowe, octowe, mrówkowe i propionowe.

W przypadku, gdy warunki atmosferyczne utrudniają prawidłową fermentację organ inspekcyjny dopuszcza w produkcji kiszzonek stosowanie kwasów mlekowego, mrówkowego, propionowego i octowego.

E. Produkty dopuszczone do stosowania w czyszczeniu i dezynfekcji budynków inwentarskich i instalacji (np. sprzętu i przyrządów).

- mydło potasowe i sodowe
- woda i para wodna
- mleko wapienne
- nadchlorek sodu (np. w postaci ciekłego wybielacza)
- soda kaustyczna
- potaż
- woda utleniona
- naturalne olejki roślinne
- kwasy cytrynowy, nadoctowy, mrówkowy, mlekowy, i octowy
- alkohol

kwaz azotowy (sprzęt mleczarski)
kwaz fosforowy (sprzęt mleczarski)
formaldehyd
środki do czyszczenia i dezynfekcji do mycia wymion i urządzeń
dojarskich,
węglan sodu

Załącznik nr 6.

**SUBSTANCJE DODATKOWE POCHODZENIA NIEROLNICZEGO
DOPUSZCZONE DO PRZETWARZANIA SUROWCÓW METODAMI EKOLOGICZNYMI**

A.1. Substancje dodatkowe do żywności,

Symbol w wykazie międzynarodowym	Nazwa	Uwagi
E 170	Węglan wapnia	-
E 270	Kwas mlekowy	-
E 290	Dwutlenek węgla	-
E 296	Kwas jabłkowy	-
E 300	Kwas askorbinowy	-
E 306	Ekstrakt tokoferoli	przeciwutleniacz w tłuszczach i olejach
E 322	Lecytyna	-
E 330	Kwas cytrynowy	-
E 333	Cytrynian wapnia	-
E 334	Kwas winowy (L(+)-)	-
E 335	Winian sodu	-
E 336	Winian potasu	-
E 341 (i)	Fosforan jednowapniowy	środek spulchniający do mąki
E 400	Kwas alginowy	-
E 401	Alginian sodu	-
E 402	Alginian potasu	-
E 406	Agar	-
E 407	Karagen	-
E 410	Mączka chleba świętojańskiego	-
E 412	Guma guar	-
E 413	Tragakanta	-
E 414	Guma arabska	-
E 415	Guma ksantanowa	-
E 416	Guma karaganowa	-
E 440 (i)	Pektyna	-
E 500	Węglan sodu	-
E 501	Węglan potasu	-
E 503	Węglan amonu	-
E 504	Węglan magnezu	-
E 516	Siarczan wapnia	nośnik
E 524	Wodorotlenek sodowy	do polewy na pierniczkach ługowanych

E 938	Argon	-
E 941	Azot	-
E 948	Tlen	-

A.2. Substancje aromatyczne

Substancje i produkty pochodzenia naturalnego odpowiadające definicji

A.3. Woda i sól

Woda pitna

Sól (chlorek sodu lub potasu jako główne komponenty), ogólnie stosowane w przetwórstwie żywności.

A.4. Kultury mikroorganizmów

Kultury mikroorganizmów normalnie używane w przetwórstwie żywności, z wyjątkiem mikroorganizmów modyfikowanych genetycznie,

A.5. Sole mineralne (łącznie z mikroelementami) i witaminy

Dozwolone tylko wtedy, gdy ich stosowanie jest wymagane urzędowo w określonych środkach spożywczych.

Załącznik nr 7.

**SUBSTANCJE WSPOMAGAJĄCE,
DOPUSZCZONE DO STOSOWANIA PRZY PRZETWÓRSTWIE SUROWCÓW
METODAMI EKOLOGICZNYMI**

Nazwa	Uwagi
Woda	
Chlorek wapnia	środek koagulujący
Węglan wapnia	
Wodorotlenek wapnia	
Siarczan wapnia	środek koagulujący
Chlorek magnezu (lub nigari)	środek koagulujący
Węglan potasu	do suszenia winogron
Węglan sodu	do produkcji cukru
Kwas cytrynowy	do produkcji oleju i hydrolizy skrobi
Wodorotlenek sodu	do produkcji cukru; do produkcji oleju rzepakowego (<i>Bassica ssp.</i>), w okresie przejściowym, do dnia 31 marca 2002 r.
Kwas siarkowy	do produkcji cukru
Dwutlenek węgla	
Azot	
Etanol	rozpuszczalnik
Kwas taninowy	środek filtracyjny
Albumina białka jaja	
Kazeina	
Żelatyna	
Karuk rybi	
Oleje roślinne	do smarowania oraz środek antyadhezyjny lub antypieniący
Dwutlenek krzemu w postaci żelu lub roztworu koloidalnego	
Węgiel aktywny	
Talk	
Bentonit	
Kaolin	
Ziemia okrzemkowa	
Perlit	
Łupiny orzecha laskowego	
Mączka ryżowa	
Wosk pszczeli	środek antyadhezyjny
Wosk carnauba	środek antyadhezyjny
Kultury mikrobiologiczne i enzymy	

1) mieszaniny mikroorganizmów i enzymów normalnie używane w przetwórstwie żywności, z wyjątkiem mikroorganizmów modyfikowanych genetycznie,

Załącznik nr 8.

**SKŁADNIKI POCHODZENIA ROLNICZEGO
NIEWYTWARZANE METODAMI EKOLOGICZNYMI DOPUSZCZONE DO STOSOWANIA
PRZY PRZETWÓRSTWIE SUROWCÓW METODAMI EKOLOGICZNYMI,**

C.1. Nieprzetworzone surowce roślinne oraz produkty z nich otrzymane**C.1.1. Jadalne owoce, orzechy i nasiona**

Orzechy kokosowe
 Orzechy brazylijskie
 Orzechy nerkowca
 Daktyle
 Ananas
 Mango
 Papaja
 Tamina
 Kakao
 Maracuja (męczennica)
 Orzechy kola
 Orzeszki ziemne
 Owoce dzikiej róży
 Rokitnik
 Borówka czarna
 Syrop klonowy
 Komosa ryżowa (kinwa)
 Szarłat
 Nasiona chrzanu
 Orzeszki piniowe
 Nasiona rzodkwi
 Żołędzie
 Kozieradka
 Acerola
 Suszone banany (*Musa* L.) w proszku
 Agrest (*Ribes crista* L.)
 Suszone truskawki (*Fragaria* L.) w proszku
 Suszone maliny (*Rubus idaeus* L.) w proszku
 Suszone czerwone porzeczki (*Ribes rubrum* L.)

C.1.2. Jadalne przyprawy i zioła

Alpinia lekarska [galgant chiński] (*Alpinia officinarum*)
 Ziele angielskie (*Pimenta dioica*)

C.1.3. Zboża

Dziki ryż (*Zizania palustris*)

C.1.4. Nasiona i owoce oleiste

Ziarno sezamowe

C.1.5. Różne

Głony, włącznie z zosterą morską

C.2. Produkty roślinne przetworzone.**C.2.1. Tłuszcze i oleje roślinne, rafinowane lub nierafinowane, ale niemodyfikowane chemicznie, z wyjątkiem uzyskiwanych z następujących roślin:**

Oliwka

Słonecznik

C.2.2. Cukier, skrobia, pozostałe produkty z roślin zbożowych i okopowych

Cukier trzcinowy i cukier buraczany

Skrobia ze zbóż i z bulw roślin okopowych, niemodyfikowana

Papier ryżowy

Gluten

Fruktoza

C.2.3. Różne

Sok cytrynowy

C.3. Produkty zwierzęce

Miód

Żelatyna

Maślanka w proszku

Jadalne organizmy wodne, nie pochodzące z upraw wodnych (akwakultury)

Laktoza

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wykonania niektórych przepisów ustawy o rolnictwie ekologicznym jest wykonaniem delegacji z art. 12 pkt 1 i 2 ustawy o rolnictwie ekologicznym.

Minister Rolnictwa i RW określi szczegóły dotyczące gospodarki nawozowej, ochrony roślin, produkcji polowej i ogrodniczej, produkcji zwierzęcej, a także przetwórstwa oraz w porozumieniu z Ministrem Zdrowia wykaz dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym substancji dodatkowych, innych składników wspomagających i składników pochodzenia rolniczego nie wytworzonych metodami ekologicznymi przy przetwarzaniu produktów rolnictwa ekologicznego, biorąc pod uwagę dążenie do jak najmniejszych zmian fizycznych, chemicznych i biologicznych tych produktów.

Rozporządzenie jest wykonaniem aneksów do rozporządzenia EWG 2092/91 z dnia 24 czerwca 1991r. w sprawie rolnictwa ekologicznego oraz znakowania jego produktów i uzupełnionego w zakresie włączenia ekologicznej produkcji zwierzęcej regulowanej Rozporządzeniem Rady EC Nr 1804/99 z 19 lipca 1999r.

Przyjęte w załącznikach 1 - 8 do rozporządzenia wykazy dopuszczonych do stosowania w rolnictwie ekologicznym:

- zał. 1 - nawozów,
- zał. 2 - środków ochrony roślin,
- zał. 5 - środków żywienia zwierząt oraz środków do dezynfekcji,
- zał. 6 - substancji dodatkowych pochodzenia nierolniczego do przetwarzania surowców metodami ekologicznymi,
- zał. 7 - substancji wspomagających przy przetwórstwie surowców metodami ekologicznymi,
- zał. 8 - składników pochodzenia rolniczego nie wytwarzanych metodami ekologicznymi,

oraz:

- zał. 3 - dopuszczalna obsada zwierząt w przeliczeniu na 1 ha,
 - zał. 4 - dopuszczalna powierzchnia do przebywania dla zwierząt w budynkach i na zewnątrz,
- są identyczne jak obowiązujące w krajach UE.

Pełna wzajemność tych zakresów i wartości jest konieczna do równoważnego traktowania produktów rolnictwa ekologicznego z Polski przez UE.

Rozporządzenie nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu Państwa

